

NARODNO POZORIŠTE
NÉPSZINHÁZ SUBOTICA

NAŠA POZORNICA
A MI SZINPADUNK

„Našu pozornicu“ izdaje Sindikalna podružnica
Narodnog pozorišta u Subotici

Za izdavača odgovara:

JOSIP JASENOVIĆ
upravnik pozorišta

Glavni urednik:

ANTUN KUJAVEC

Redakcija:

NARODNO POZORIŠTE Subotica

„A mi színpadunk“-at kiadja a Szubotikai Nép-
színház szakszervezeti csoportja

Kiadásért felelős:

JASZENOVICS JÓZSEF
színházigazgató

Szerkesztő:

VIRÁGH MIHÁLY

Szerkesztőség:

NÉPSZÍNHÁZ Szubotica

Cijena dinara

Ára **10** din.

Három a kislány: Német Rudolf
(Tschöll papa) és Horváth Rózsi
(Tschöll mama)

Candida: Szabó István (Burgess), Ferenczi Ibi
(Candida, és Sániha Sándor (Morell))

Na nasl vn j strani skica I. čina „Tri djevojčice“

A cimlapon a „Három a kislány“ első felvonásbeli
diszletterve (De Negri A.)

Subotica, 1. januara 1953

List izlazi jedamput mjesečno

Szubotica, 1953 január 1

Lapunk megjelenik havonta egyszer

NAŠA POZORNICA

Sezona 1952-53 évad
Subotica
Broj 3-4 szám

A MI SZINPADUNK

*Sretnu Novu 1953
godinu želi
svojim posjetiocima
i svim kazališnim
kolektivima u zemlji*

Kolektiv

*Narodnog pozorišta
u Subotici*

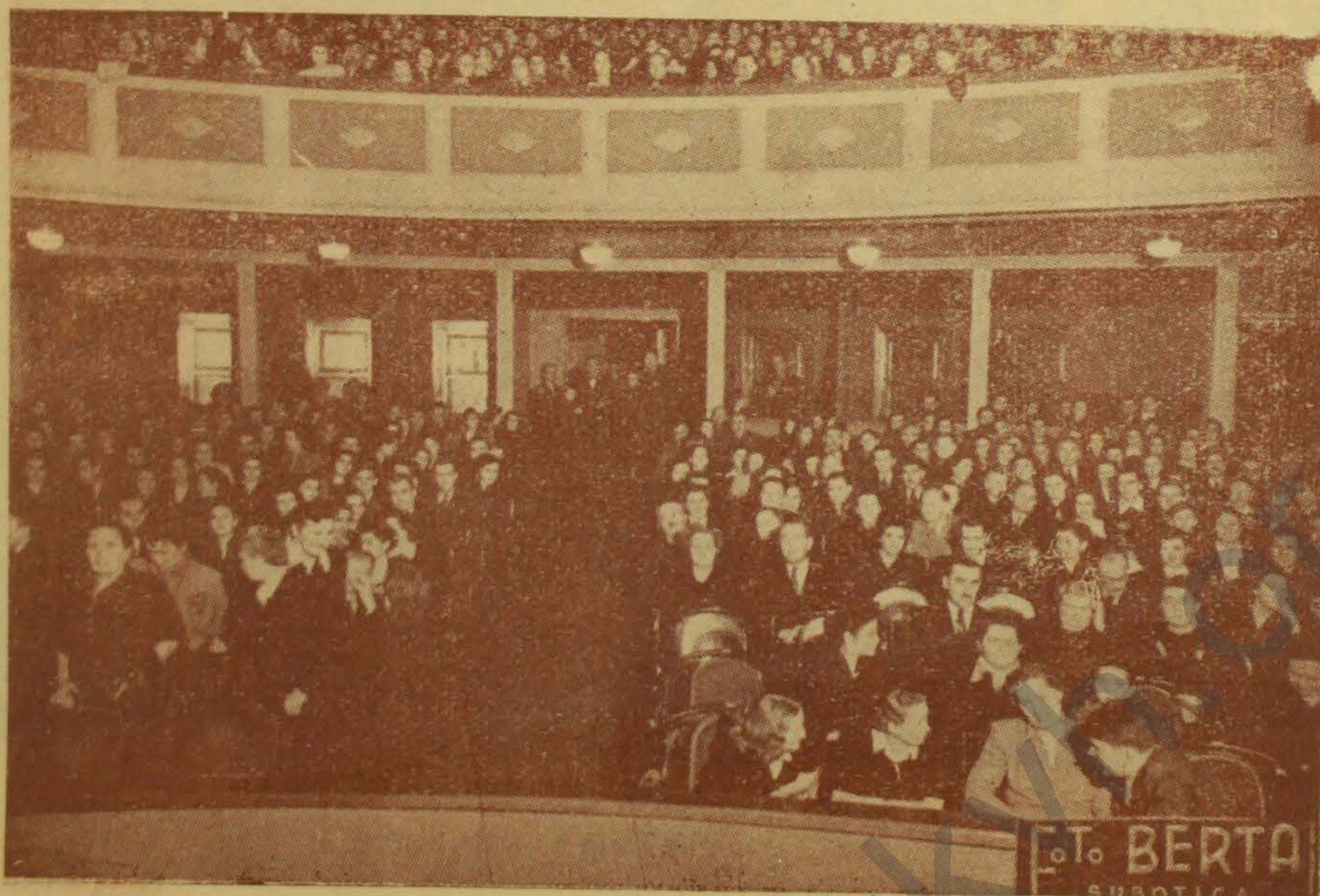
*Boldog Ujévet kíván
kedves közönségének
és az ország összes
színházi
együtteseinek*

A szubotikai

Népszínház együttese

NAŠA PUBLIKA

A MI KÖZÖNSÉGÜNK

Kazalište i književni jezik

U sezoni 1951-52. i 1952-53. Hrvatska drama našeg pozorišta stavila je na repertoar tri drame M. Poljakovića, napisane ikavicom, kojom govore Hrvati u Bačkoj (Ča Bonina razgala, Niko i ništa, Vašange). Uz neke druge probleme, kojima se susreće hrvatska književnost u Vojvodini, ovo je najinteresantniji o kojem treba raznisliti i zauzeti stav prema njemu. Sva tri ova komada zapažena su i ocijenjena kao komadi, koji imaju svoju vrijednost i specifičnost. „Ča Bonina razgala“ punila je kuću kroz cijelu sezonu, ona je još i sada na repertoaru, a „Vašange“ obećavaju da će u vrlo dobroj režiji Mirka Huske i uz scenografsku postavku Gustava Matkovića stalno puniti kuću u ovoj sezoni. Možemo, dakle, slobodno reći, da su ovi komadi, pisani melodioznom ikavicom, zatašali našeg čovjeka i našli publiku, koja do sada nije išla u kazalište. Ta publika je našla u tim komadima sebe i svoj jezik, koji ju je očuvao kroz stoljeća. Regionalizam u

našoj književnosti dao je niz istaknutih književnika, koji su obogatili i tematiku naše literature, i formu i unijeli u jezik nov leksički materijal, nove riječi, ali se nije mogao održati jer, te pisce nije osjetio sav naš narod, kao svoje u tim djelima. Drukčija je bila stvar s nama u Bačkoj. Koliko je ovdje bio zamro kulturni i književni život kod Hrvata, neka nam kaže Boza Šarčević, naš preporoditelj u 19. vijeku. U predgovoru svoga djela „Tolmač izvornih, književnih i zemljopisnih jugoslovenskih riči“ iz godine 1870. on je napisao: „A kako da pišemo naški, kad mi Bunjevci i Šokci u našem prostom životu do četiri stotine riči imamo, kojima se služimo“. To je tužna ispovijest čovjeka, koji je spasavao ono što se još dalo spasiti. Osamdeset i dvije godine kasnije imamo drugu situaciju. Prilike su se promijenile naročito poslije 1945. osnutkom Hrvatskog narodnog kazališta i drugih narodnih ustanova, porastao je interes za našu kulturu i knji.

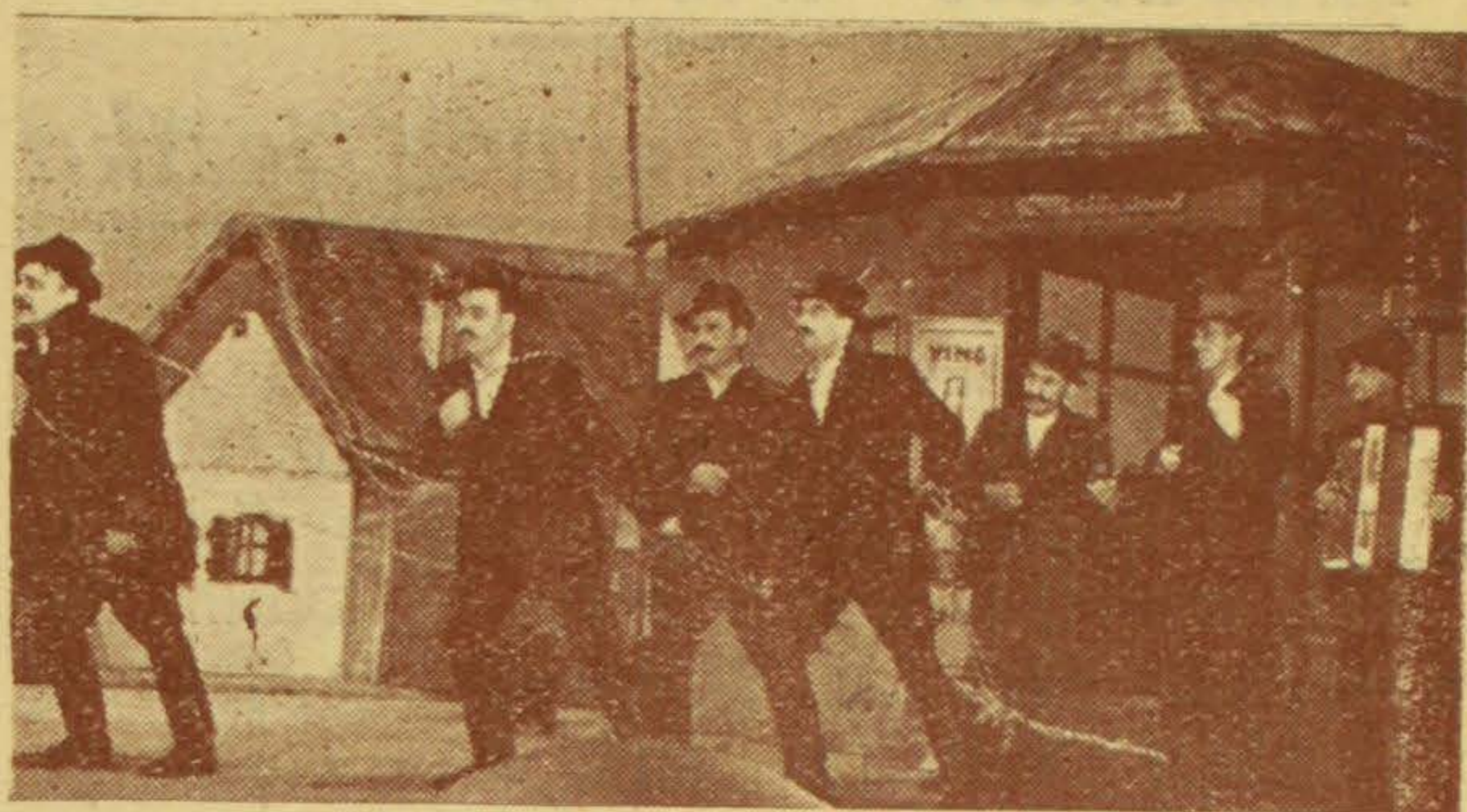
Mihajlo Jančikin
(Bašo Kovačev)

„Vašange“ — Prizor iz II. čina

Desno :
„Vašange“ —
Prizor iz III. čina

Lijevo :
„Vašange“ —
Geza Kopunović
(Jašo Kačmarčev)

ževnost. Od 1945. naš narodni jezik obogaćen je s tri kazališna komada, koji se prikazuju u subotičkom kazalištu, a vrijedni sakupljač narodnog blaga Balint Vujkov skupio je, obradio i izdao dosada četiri zbirke narodnih pripovijedaka. Na taj način je obogaćen i naš književni jezik, jer će mnoge riječi i fraze nakon proučavanja, ući u naš opći književni jezik kao sastavni dio leksičkog blaga. Sve ovo znači, da je naš narod i u doba Boze Šarčevića posjedovao još u većoj mjeri bogatstvo jezika i narodnu frazeologiju, samo što nije bilo u to doba uslova za razvoj, a Šarčević nije dovoljno poznavao jezik prostoga naroda, koji je pasivno živio na svojim salašima, odvojen od kulturnog života. Treba pozdraviti Poljakovićeve kazališne komade, jer oni pored drugog spasavaju od zaborava i naš folklor i ohrabruju našeg čovjeka da uđe u kazalište i da čuje i vidi sebe.

No, krivo bi bilo misliti, da je jedina svrha našega kazališta, da daje komade na narodnom jeziku — ikavicom pisane, s fonetskim, akcentskim i leksičkim osobinama Subotice i okoline.

Kazalište je tribina s koje treba da se čuje i širi živa književna riječ. Ono mora prvenstveno da razvija i kultivira naš književni jezik.

I Srbi i Hrvati su riješili pitanje književnog jezika još u 19. vijeku i nema više gledanja unatrag. Hrvati iz Bačke još od 19. vijeka zastupaju u svojim novinama, publikacijama, školama ijekavicu

i štokavsko narječje. To je ostalo tako do danas. I to nije problem! Problem je u tome, što mi ne negujemo dosta svoj književni jezik i što ga ne učimo u dovoljnoj mjeri.

Nastavnik, đak, novinar, pjesnik, predavač, glumac — svaki čovjek, koji hoće da ga se smatra kulturnim, mora se baviti jezičnom kulturom i mora imati prilike da se u tom pravcu kultivira.

„Vašange“ — Vaso Zorkić
(I. Tonković) i Katarina Bačlija
(Jela Kovačeva)

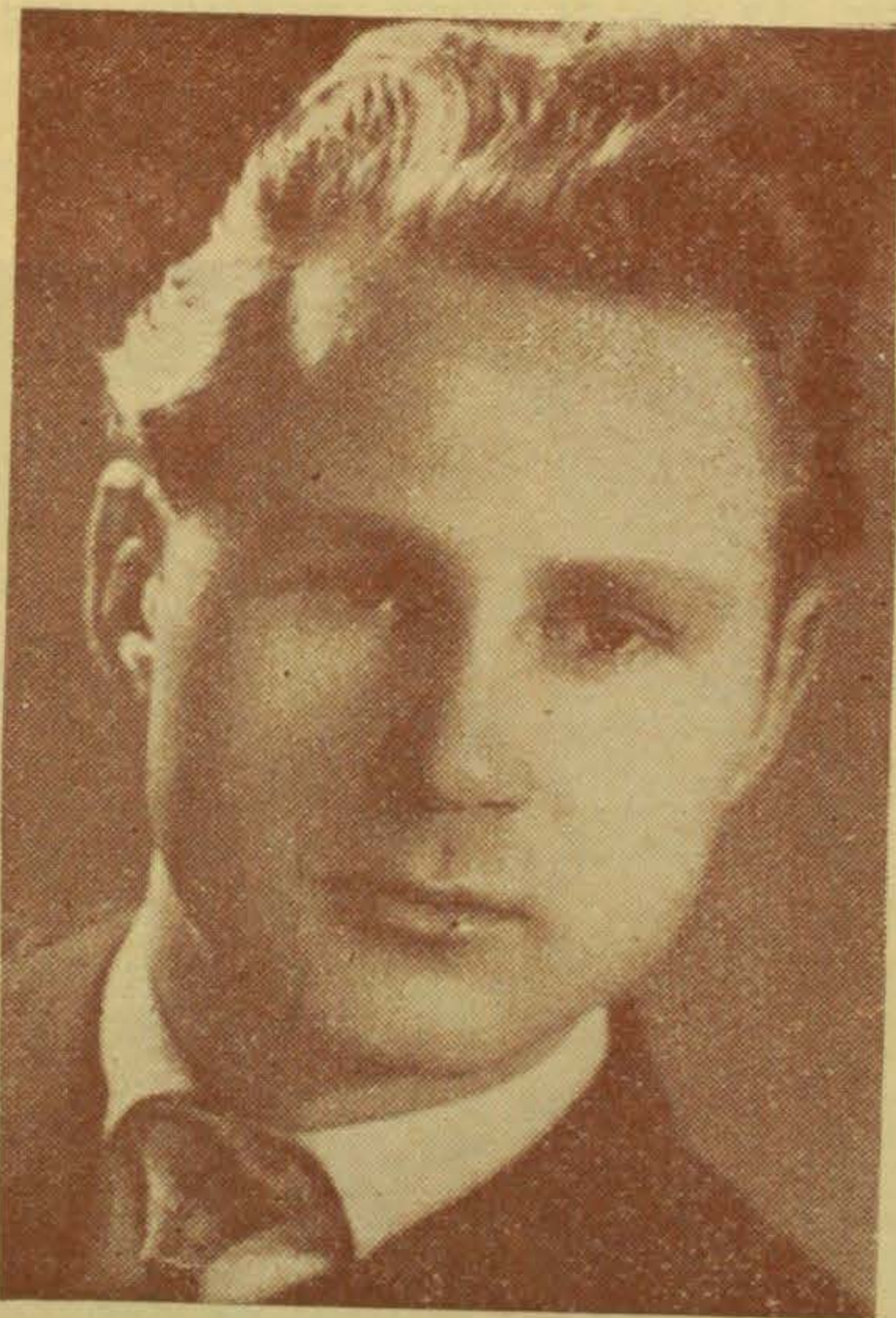
Kazalište - tribina

književnog jezika

Zato, ma da smo u prvom dijelu ovoga članka naglasili ogromnu vrijednost i ljepotu naše milozvučne ikavice, kao narod, moramo težiti u svom duhovnom razvitku, da idemo za takvom jezičnom kulturom, koja stoji iznad regionalizma, u ovom slučaju ikavice, jer moramo postati sposobni da usvojimo izražajno sredstvo većine našega naroda.

Proces u stvaranju našega književnoga jezika, bio je pučki, demokratski, jer smo uzeli za književni jezik, narodni jezik, a ne jezik jedne klase, ili grada ili salona.

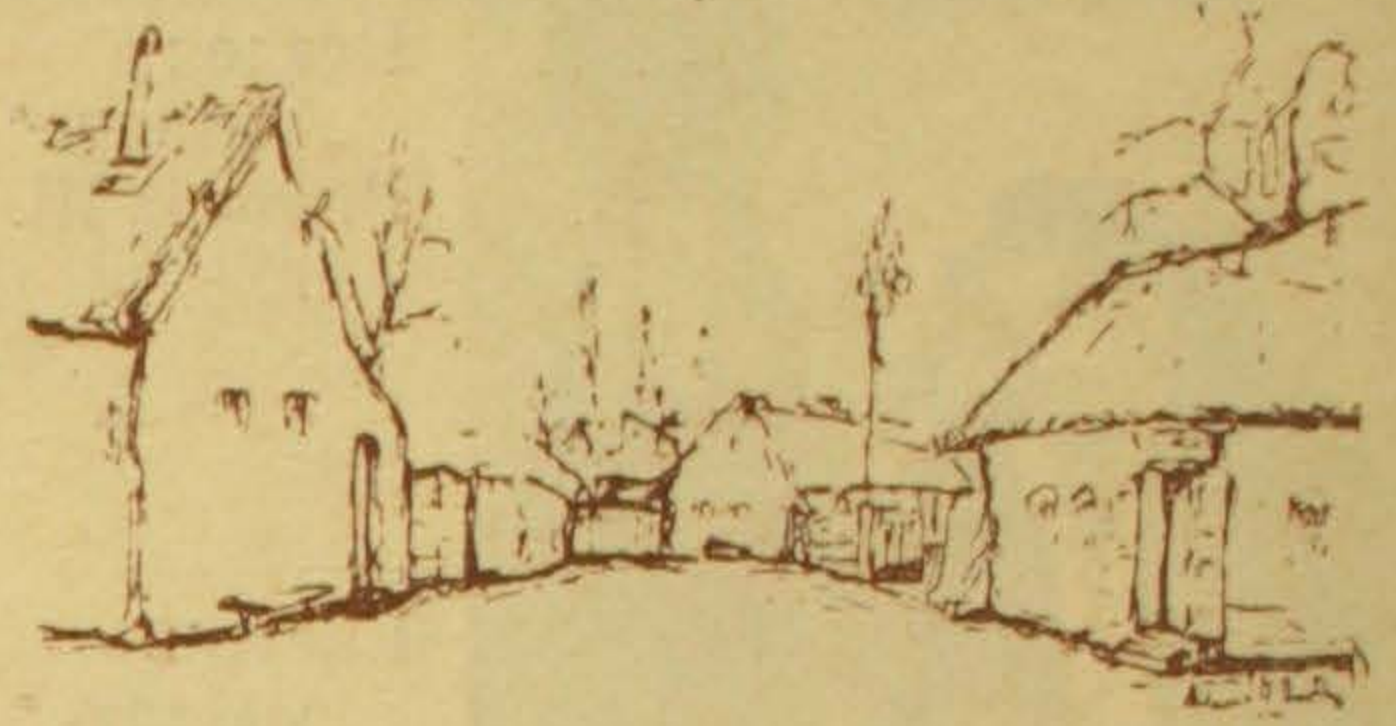
Baš zato što je naš književni jezik izrastao iz demokratskih temelja, on nije statičan, i razvija se s kulturnim, eko-

Vojtov Aleksandar

Rođen je u Novom Sadu, gdje je 1951 god. završio Državnu glumačku školu. Za vrijeme školovanja tumačio je niz rola od kojih najuspješnije Paris („Romeo i Julija“), Jakov Petrović („Raskrsnica“).

1951/52 pozorišne sezone angažiran je za naše pozorište. Našoj publici je poznat kao: Tošica („Izbiračica“), Ivanko („Ribarske svade“), Rikardo-indijanac („Montserat“), Stevan („Zla žena“) i Stipan („Vašange“).

G. Matković :
Skica 4 čina „Vašange“

nomskim, političkim i socijalnim razvitkom našega društva kojemu i služi.

Današnji naš književni jezik ne poklapa se više s određenim narječjem ili pokrajinom, nego njega obogaćuju u svakom pogledu i drugi dijalekti kao i pokrajine koje nisu imale dosada bogatih tradicija u njegovanju jezika (Bačka). Jezik razvijaju odvajkada i veliki i manji pisci; oni veći daju mu umjetnički život i klasični izražaj, a ovi manji, doduše u manjoj mjeri, ali i jedni i drugi daju pravac književnom jezičnom razvitku. Književni jezik treba, stoga, učiti kod velikih pisaca, dobrih stilista.

Kad stvar stoji tako, kolika je onda odgovornost pisca, glumca, novinara, profesora u pogledu njegovanja dobroga književnoga jezika i jezične kulture?! Kolika je onda odgovornost kazališta, kao ustanove s koje svaki dan govore veliki pisci — dramatičari preko glumaca?!

Suzbijanju analfabetizma i širenju književnog jezika treba da služe u prvom redu naše škole, naši kulturni i javni radnici, novinari i naše kazalište.

Naši glumci šire živu riječ, preko koje publika spoznaje, doživljava i osjeća. Oni djeluju na osjećanja širokih masa, oni odgajaju moralne emocije, oni kultiviraju publiku da spozna u logičkoj cjelini misao pisca, čiji su oni posrednici. Oni su, stoga, prvi pozvani da kultiviraju svoj jezik u intelektualnom i u efektivnom pravcu. Glumci našega kazališta to čine.

STJEPAN BARTOLOVIĆ,
lektor Hrvatske drame

K R I T I K A

Kritika, bila ona usmena ili pismena, poverljivo saopštena ili objavljena, nepohodna je umetniku, ne zato što donosi presudu ili što daje ocenu, nego zato što, pre svega ostalog, utvrđuje kako je umetničko delo delovalo na publiku. Sentencija izrečena sa uzvišenog mesta i s uzvišenim stavom sudije ili recenzija data sa visine profesorske katedre bez važnosti je ako neobrazloženo i nedokumentovano zastupa jedno lično mišljenje, a izlišna ako samo ponavlja opšti sud.

Analizujući delovanje pretstave na publiku, kritičar mora biti svestan svoje odgovornosti i svojih obaveza i prema publici, i prema stvaraocima pretstave i prema pozorišnoj umetnosti. A ko može imati koristi od nadmenih reči čoveka koji, prepričavši ono što je o piscu i delu pročitao u jednoj knjizi ili u dva članka, mesto da kod publike poveća i produbi razumevanje za pretstavu, donosi pakosna zajedanja i bockanja; mesto da reditelju i glumcima kaže kako je pretstava na njega delovala, dokazuje im da je on delo i uloge drukčije i bolje shvatio nego oni: mesto da pomaže razvoj pozorišne umetnosti, s uživanjem ističe njene neuspehe i nedostatke.

Publici kritičar treba da objasni ono što je ona nejasno osetila i da je upozori na ono što ona sama nije primetila, da rasčlani šta je u pretstavi plod autorovog, rediteljevog, glumčevog itd. stvaranja, što delo i pretstava hoće da kažu i koliko jesu ili nisu u tome uspešni; a ne treba da traži dlaku u jajetu, iz koje bi mogao ispresti neku od svojih tananih duhovitosti i da tako izopačuje sliku koju su gledaoci sami stvorili na pretstavi.

Pozorišne umetnike kritičar treba da pomaže u njihovim naporima, u njihovim utanjima i traženju pravog puta, da odlučno podržava ispravne tendencije i jasno izlaže gde se zastranjuje; a ne da koncepciji rediteljevoj, ne udubljujući se u nju, suprotstavlja svoju sopstvenu kao

jedino ispravnu i mogućnu, a glumcima da daje dobre i rdave ocene, kao da je neki izaslanik pred kojim oni polažu ispit.

Ali još veća nego prema pozorišnim umetnicima je odgovornost i obaveza kritičareva prema pozorišnoj umetnosti. On mora biti svestan da je i sam radnik u toj oblasti, sa odgovorom za visok ili nizak nivo te umetnosti, saborac koji sa trudbenicima u pozorištu ima isti cilj i iste neprijatelje, a ne njihov protivnik, „Moraju takovi ljudi kritike pisati, — veli Sterija, — koji imaju bistar razum, nepokvareno srce i čitanjem klasičkih sočinenija izobraženi vkus“ (u članku „Još nešto na nešto o kritiki“). Kritika ne treba da bude pisana sine ira et studio, naprotiv, ona se mora pisati sa gnevom i ljubavlju — ali i gnev mora poticati iz ljubavi, iz ljubavi prema pozorišnoj umetnosti i ljubavi prema istini i prema čoveku.

A tako ona treba i da bude primljena od kritikovanog: ne hladno, sa superiornim potsmehom i sleganjem ramena, nego kao reč saborca i saradnika, trudbenika koji obdelava zajedničko polje. Rđava — ne nepovoljna, nego rdava kritika, neosnovana i neznalačka, uobražena i pakosna — sa gnevom; dobra — ne povoljna, nego pravedna, opravdana, pisana sa osećanjem odgovornosti, s ljubavlju za pozorište, za pozorišne radnike i pozorišnu publiku — sa zahvalnošću i priznanjem.

Izvod odlomaka iz knjige „Osnovni problemi režije“. Izdanje „Rad“, Beograd 1951

Poruka uredništva

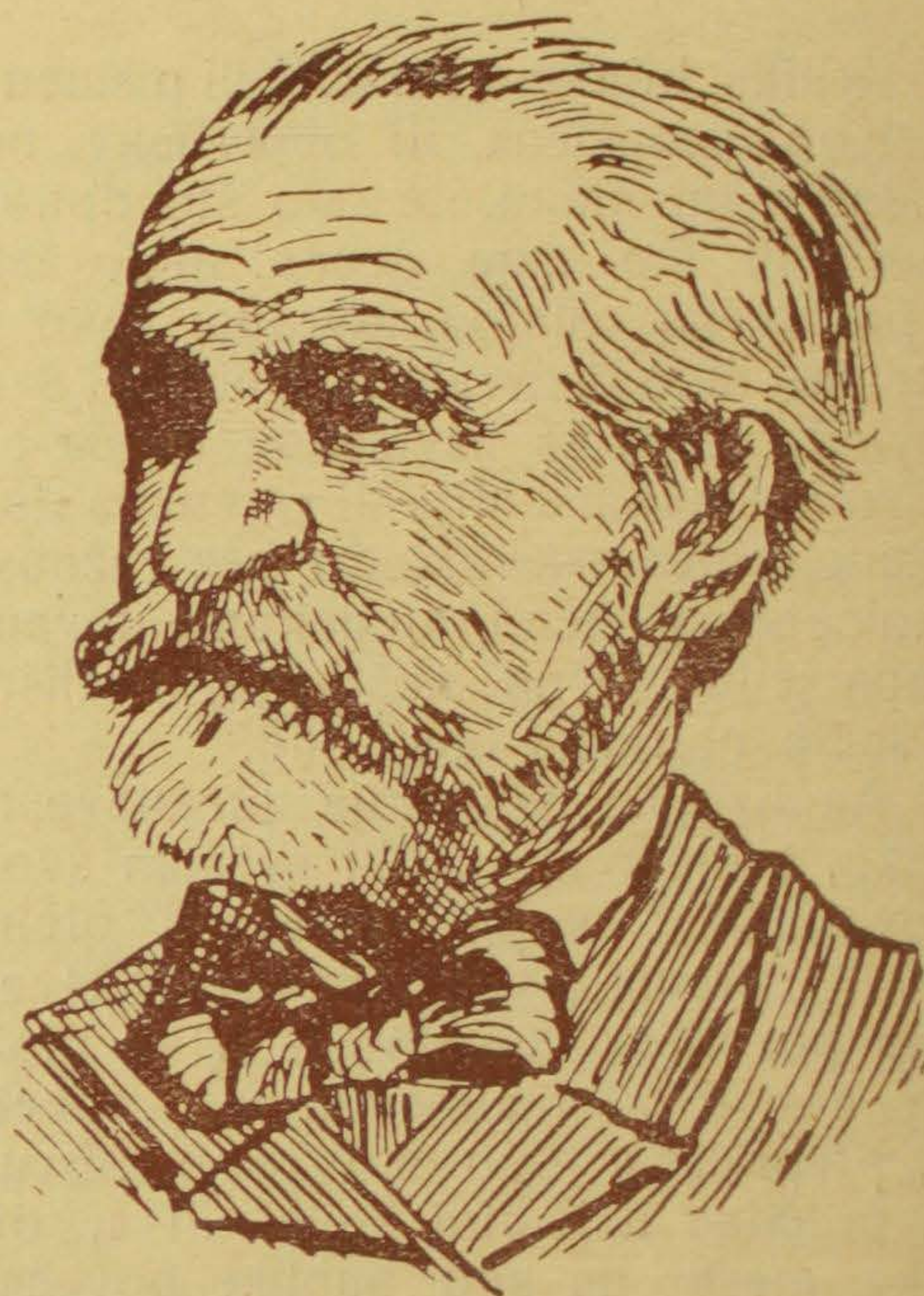
Pozorišnim kolektivima, i pojedincima, koji su tražili veći broj primeraka „Naše pozornice“ poslat ćemo iste poštom.

Tromesečna pretplata iznosi 50 din.

Verdijeva „Traviata“ na

Kao druga operna premijera u ovoj sezoni biće prikazana Verdijeva Traviata, koja na svim pozornicama svijeta doživljava veliki uspjeh i veliko interesiranje kod publike. Stavljanjem ove opere na repertoar Uprava Narodnog pozorišta je željela da pruži publici jedno Verdijevo remek-djelo, što će svakako mnogo pridonjeti podizanju umjetničkog nivoa i Opernog kolektiva. Prozračnost orkestralnog djela, kantabilnost solističkih dionica, ekonomična ali zato istaknuta uloga hora, zahtjevaju studioznu obradu u svojim najsitnijim detaljima u okviru težnje za postignućem što vjernijeg tumačenja tipično Verdijevskog stila i izražajnih sredstava.

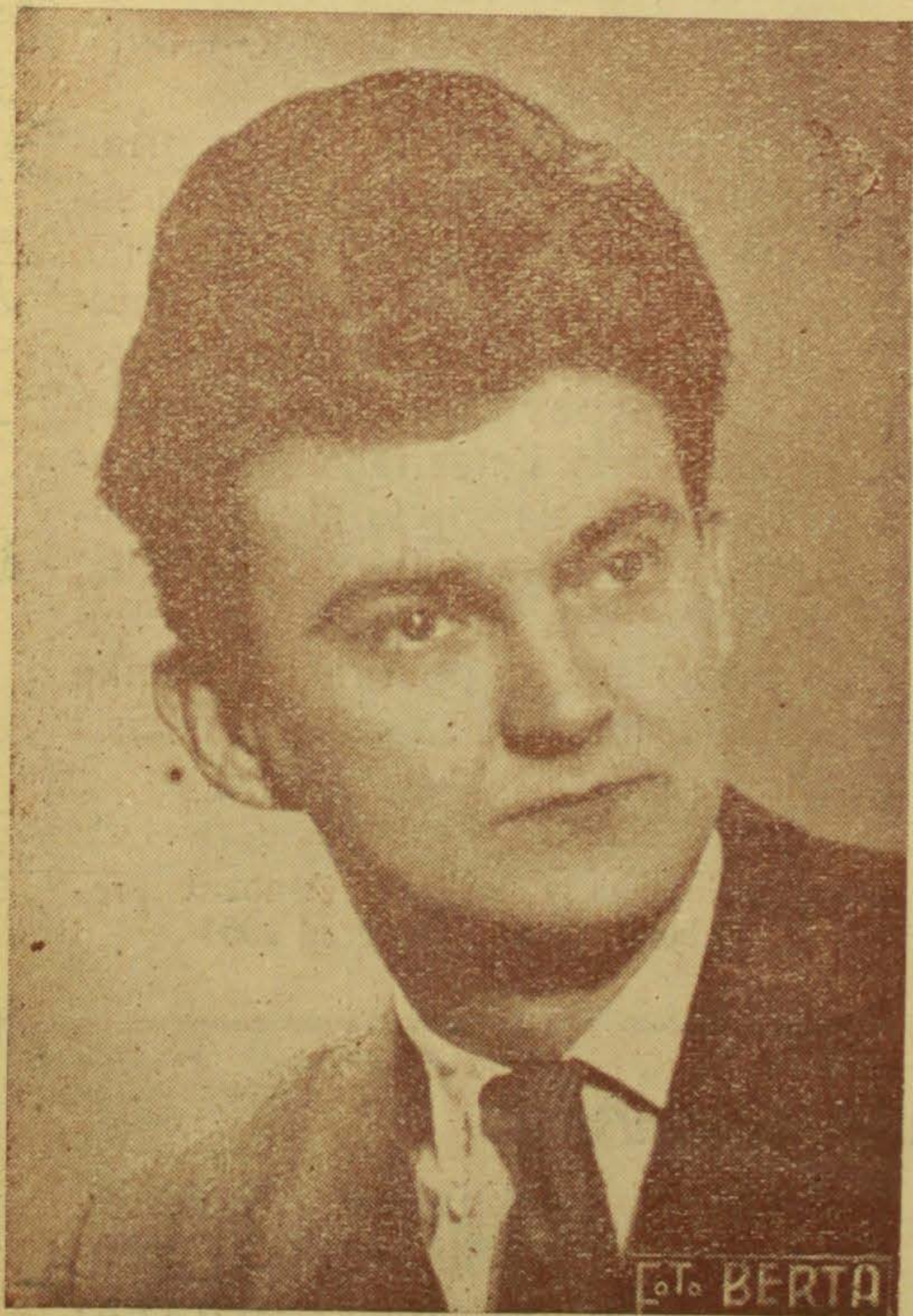
Verdi (1813—1901) je svoje stvaralaštvo posvetio pozornici, izuzev nekoliko djela, među koje spada i značajan

Giuseppe Verdi (1813—1901)

Requiem i Kvartet. Prve opere su mu bile sasvim pod uticajem Rossinija i Donizzetija. Međutim, u slijedećim djelima se Verdi sve više oslobađa tih uticaja, i najzad u Trubaduru, Rigolettu i Traviati dostiže svoj prvi vrhunac. Poslije izvjesnog stagniranja (Bal pod maskama, Moć sudbine, Simone Bocanegre) Verdi će doživjeti i drugi vrhunac operom Aida, da bi pred kraj života dostigao svoj najveći domet u Otellu i Falstaffu.

Traviata je nastala ravno prije 100 godina, 1853 godine. Kao osnovu je Verdijev libretist F. M. Piave upotrebio roman Aleksandra Dumas-a - sina „Dama s kamelijama“, koji je u to vrijeme bio rado čitan. Verdi je napisao partituru za veoma kratko vrijeme — za svega 20 dana. Prvo izvođenje u Veneciji doživjelo je pravi skandal: djelo je potpuno propalo! To je donekle razumljivo, jer se u središtu radnje nalazi posrnula žena

Borivoj Pašćan, dirigent „Traviate“

našoj sceni

u kojoj se javlja najzad prava ljubav, ali njeno oronulo zdravlje, pogoršano žrtvom koju je prinjela zbog socijalnog jaza između nje i voljena čovjeka, do- vodi do smrti u trenutku kada je trebalo da za nju počne novi život.

Za razliku od ranijih svojih djela, u Traviati Verdi napušta široka kretanja i spoljna djelovanja i usredsređuje pažnju samo na prikazivanje intimnog i duboko unutrašnjeg zbivanja psihe jedne žene. Popularnost ove opere potiče i iz ob- rade sadržaja, ali isto tako i zbog bogato korišćenih solističko-vokalnih uloga, kao i od snažno razrađenih zajedničkih na- stupa („ansambla“). U tome pogledu je naročito značajan Finale II. čina.

Traviata nema uvertire, već samo uvodnu muziku (Preludium), i to pred I. i IV. sliku. Srodni po muzičkoj zamisli, ti Preludiji predstavljaju pravi biser među stranicama partiture ove opere, i već na samom početku nas uvode u jednu bolnu i potresnu dramu, nagovještavajući nam ishod ove tužne intimne istorije.

B. P.

TRAVIATA

Opera u 3 čina (4 slike)

Libretto napisao: **Francesco Maria Piava**

Muzika: **Giuseppe Verdi i Francesco Giuseppe**

Dirigent: **Borislav Pašćan**

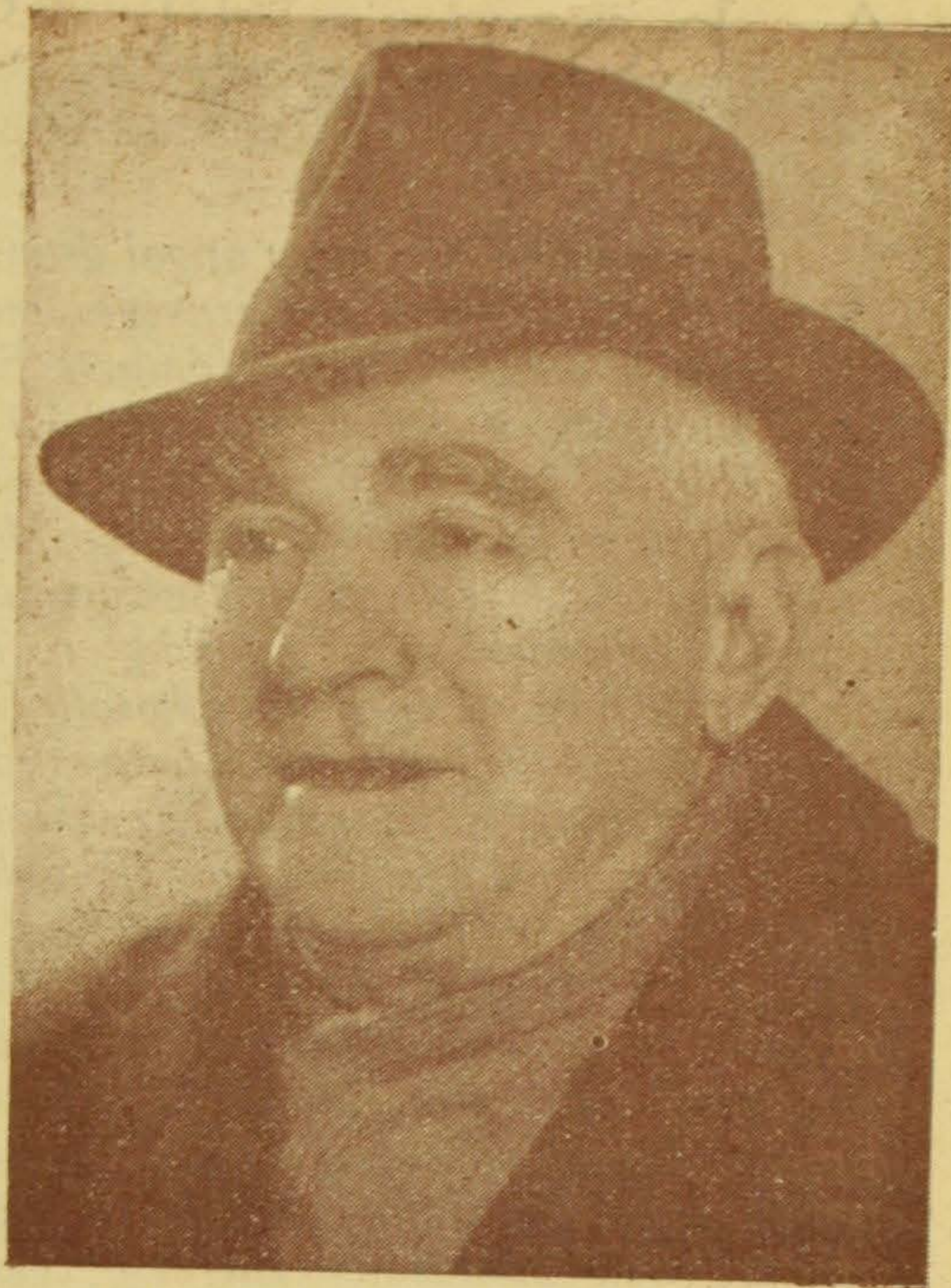
Redatelj: **Rudolf Ertl**

Scenograf: **Andrija De Negri**

Koreograf: **Radomir Milošević**

L I C A

Violetta Valery . . .	Je'ka Asić
Flore Bervoix . . .	Ana Ivanišević
Annina	Analiza Mezei
Alfred Germont . . .	Aleksandar Marinković
Giorgio Germont . .	Dragutin Margetić
Gastone	Bela Tikvicki
Barone Douphol . .	Josip Poka
Marche d' Obigny . .	Antun Crnjaković
Doktor Grenvil . . .	Janoš Nadai
Sluga kod Flore . . .	Petar Kopunović
	Matija Merković

Rudolf Ertl, redatelj „Traviate“ k. g.

OLUJA

Drama u 5 činova. Napisao: **A. N. OSTROVSKI**

Redatelj: **LAJČO LENDVAI**

Scenograf: **ANDRA DE NEGRI**

Asistent režije: **MARKO TASIĆ**

Slikar izvođač: **PAVLE PETRIK**

L I C A:

Savle Prokofijević . . .	—	
Dikoj, trgovac	Rudolf Opolski	
Boris Grigorijević . . .	—	
njegov nećak	Nikola Jovanović	
Marfa Ignatijevna . . .	—	
Kabanova, udovica . . .	Slava Bulgakov	
Tihon Ivanović — Kaba- nov, njen sin	Anton Kujavec	
Katarina, njegova žena . .	Jelisaveta Kovačević	
Varvara, Tihonova sestra .	Katarina Bačlija	
Kuligin, sitni građanin amater mehaničar	Miloš Jojkić	
Vanja Kudrjaš, trgovački pomoćnik	Dragan Petrović	
Šapkin, sitni građanin . . .	Marko Tasić	
Fekluša, hodočasnica . . .	Klara Pejić	
Glaša, služavka kod Ka- banovih	Ankica Devčić	
Gospoda s dva lakeja . . .	Miša Paraskijević	

A harmadik Schaw-darab a Együttes

Bernard Shaw, a nagy angol drámairó (1956—1950) minden modernsége mellett már életében klasszikusnak számított Shaw 1885-ben hirlapíró lett, majd színházi kritikus. 1892-től színműíró. Regényekkel is írt, de szindarobjai a legfontosabb művei. Magas koráig megőrizte szellemi frissességét és a legújabb évtizedekben is mindig a világ haladó erői megértőjének mutatkozott. Shaw kritikus és agitátor volt, mielőtt a drámaírásra adta magát. Sőt szigorúan tekintve a dolgot sok tekintetben kritikus és agitátor maradt azután is, hogy drámát kezdett írni. Shawnak a színpad csak új területet, a dráma csak új formát jelentett — szociális igazságok hirdetésére. Shaw a színpadot annyira komolyan veszi, hogy akárhányszor esetben szöveget csinál belőle. A régebbi szindarabírók szokásától eltérően, Shaw a bűnös emberek helyébe a bűnös társadalmat állítja, a gazdasági probléma szempontjából világít rá arra a tragikomikus helyzetre, hogy minden egyes kapitalista zsarnok, uzsorás, pióca, akár van róla tudomása, akár nincs. Azt a szállóigét, hogy a pénznek

nincs szaga, Bernard Shaw megfordítja Minden pénznek szaga van, minden pénz szennyes csatornákon át kerül forgalomba, a legnemesebb jótékonyosság is szennyes öszszegekkel dolgozik, mert minden jótékony garashoz kiszipolyozott emberek véres verejtéke tapad. Shawt, a marxi tanok hatása alatt szociálistává vált gondolkodót fölláztatja a kapitalista társadalom sok ellentmondása, s harcra ösztökéli az az álszenteskedés, amellyel ezeket az ellentmondásokat a gazdagok és befolyásos polgárok el akarják leppezni. A polgári társadalom erkölcsi és vallási fölfogásainak bátor ostromozója ő. Kiméretlensége mellett Shaw mégis gyakran poétikus szép színeket is talál, hogy tiszta emberségű alakjait is megrajzolhassa. Hatása az egész modern drámaidadalomban igen jelentős.

A szubotikai Népszínház Magyar Együttese egyike volt azon színtársulatoknak, amelyek a fölszabadulás után hamarosan

műsorukra vették a századforduló talán legnagyobb színműírójának, Bernard Shawnak színműveit. A még fiatal együttes alapítása után nem sok időre színre hozta Shaw „Az ördög cimborája” című színjátékát. Az első Shaw-bemutató ugyan még némileg magán viselte a szereposztás bizonytalanságát és kísérletezési jellegét, mégis elég szép számú előadást és látogatottságot ért el, s néhány jelentős színészi alakítást is felmutatott. Amásodik Shaw-darabot, a „Warrenné mesteriségét” a MagyarEgyüttes jelentősen megerősödve és sokkal fejlettebb játékszilussal hozta színre. Igen jelentős erkölcsi sikert és nem lebecsülendő közönségsikert ért el a magyar társulat tolmácsolásában.

Ferenczi Ibi (Candid) és Szilágyi László (Marchbanks)

Magyar Drámai műsorán

lásában ez a Shaw-darab is. Mind rendezésben, mind színészi megoldásokban figyelemreméltó munkát végzett a „Warrené mester-ségé”-vel a Magyar Együttes. Shaw-nak főn'ebb említett két színművét Garay Béla szakavatott rendezé ében mutatta be a társulat.

A harmadik Shaw-színművet, a „Candida”-t az idei évad elején a magyar együttes új rendezője, Varga István választotta első darabjául Varga nemrégiben szerezte meg

CANDIDA

színmű 3 fölvonásban

Írta: G. B. Shaw Fordította: Hevesi Sánaor
Rendező: Varga István
Díszlettervező: Magyar Zoltán

Személyek:

Morell James, lelkész	Sántha Sándor
Candida, a felesége	Ferenczi Ibi
Burgess, Candida apja	Szabó István
Mill, segédlelkész	Fejes György
Garnett Prossy, gépirónő	Sz. Cseh Mária
Marchbanks Eugen	Szilágyi László

Ferenczi Ibi (Candida)

a zágrábi színművészeti főiskolán a rendezői diplomát s ezzel a rendezményével, mint komoly reménységekre jogosító és igényes fiatal rendező mutatkozott be a szuboticei színház-látogató közönségnek. L. I.

Sánta Sándor (Morell) és Fejes György (Mill)

Szabó Cs. Mária (Prossy)
és Szabó István (Burgess)

„OLUJA“ A. N. OSTROVSKOG

Slava Bulgakov (M. I. Kabanova)

Antun Kujavec (Tihon)

Jelisaveta Kovačević (Katarina)

GLUMCI PIŠU: „Molim na scenu“

Miša Paraskijević
igra „Gospodu s dva lakeja“
u „Oluji“

U polumračnom prostoru, smijeh i žagor pomiješan s dimom cigareta, mirisom uglja i lupom tehničara koji dovršavaju namještanje scene. Kroz zastor na ulazu bifea promoli se glava inspicijenta Novakovića: „Braca, Dragan, Tasa, — molim na scenu za prvi čin!“ Gasim cigaretu i ulazim u gledalište. Tiho sjednem na prvu stolicu. Zastor se diže.

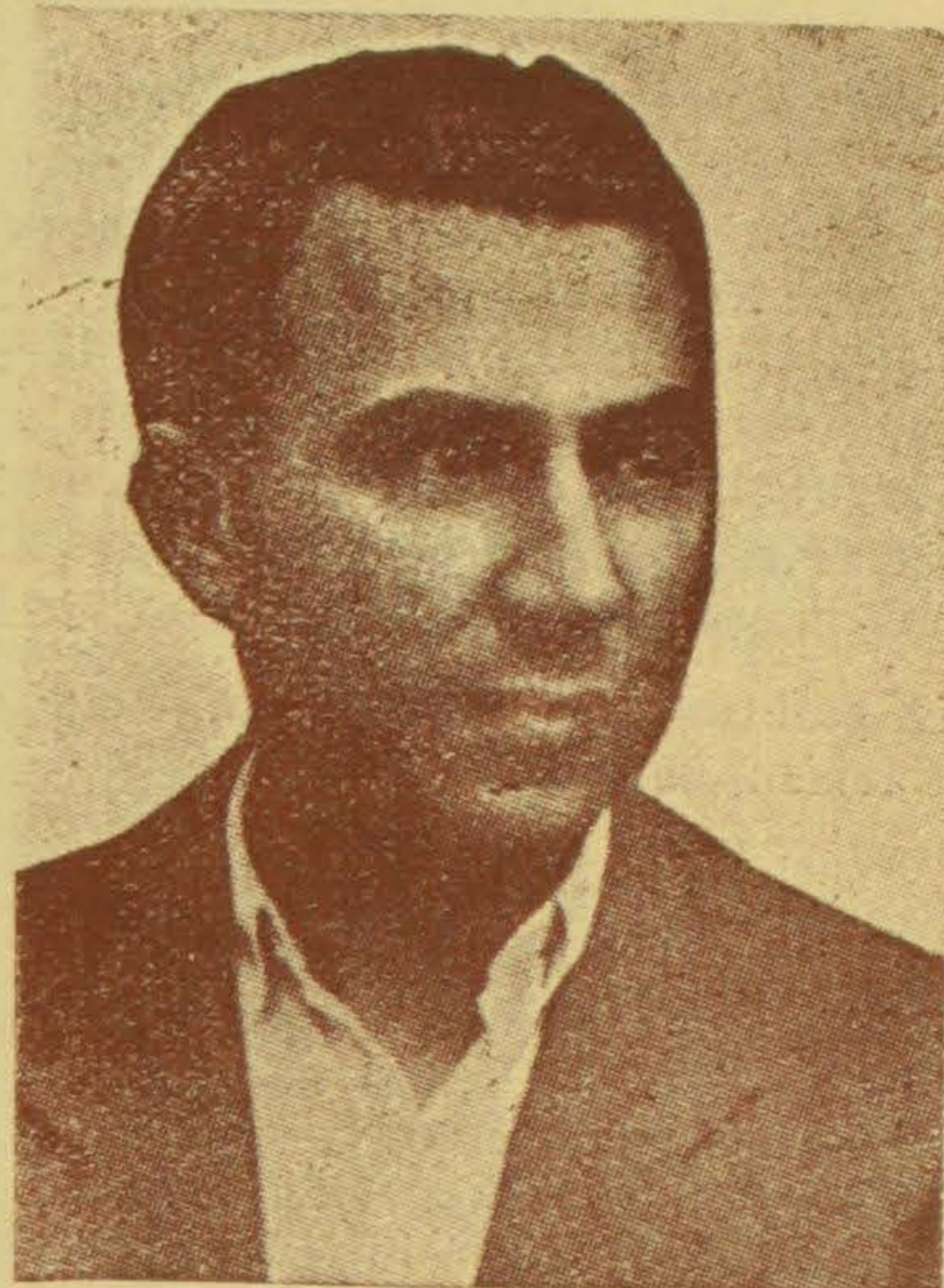
I najednom kao prenesena čarobnom moći Aladinove svjetiljke, obazrem se u jedno toplo, ljetnje predvečerje na bulevaru kraj rijeke, usred malog grada Kalinova. Krošnje breza i žalosne vrbe kupali su zadnji zraci sunca, što će činiti ti se, svakog časa zagnjuriti svoju purpurnu glavu u krila Volge. Čuje se iz daljine zvuk harmonike i pjevanje stare ruske romanse, a zatim pred mene iskrsava Jojkić! Trgnem se, jer me je on podsjetio da sam u svojoj mašti daleko otišao, a danas je tek samo „obična“ proba bez šminke i kostima.

„Molim, još jedanput od ulaska Kabanovih, — molim ponoviti od ulaza Dikoja, — dajte još jednom od izlaza Borisa — odjekivao je glas redatelja L. Lendvaja. I glumci u tren oka postaju ono što su u običnom životu, slušajući pažljivo redateljeve primjedbe, uputstva i bez prigovora ponavljaju replike, kadrove po 4—5, po deset puta produbljujući svoja osjećanja i pronalazeći uvijek nešto novo.

IZA KULISA...

Čitava galerija tipova, različita po čudi i dobu od mračnih i grubih tirana, do svijetlih i nježnih romantičara — nizala se pred mojim očima. Katkad čujem Kuligina gdje se zanosi rješenjem problema perpetuum mobile, katkad pobožni glas Fekluše koja priča o ljudima sa psećim glavama; tek se zaori zdrav smijeh Kudrijaša koji bi se za čas pretvorio u pjesmu i „kazačok“. Najednom krupni glas stare Kabanove koja grdi.

Bila sam ljuta na Tihona što je tako kukavica i što se tako slijepo pokorava despotskoj čudi svoje majke, da bih ga odmah zatim žalila gledajući ga onako pijanog od votke i bola za izgubljenom Kaćom. Sad bih opet uzdrhtala od fijuka vjetra i lišća koje se kovitlalo u oluji, dok se iza scene čulo kako radi valjak sa zrnima kukuruza, koja imitiraju pljusak ili savijanje limene ploče koja dočarava gmljavinu.

Lajčo Lendvai
redatelj „Oluje“

Šta je to sad? Osjetim da me netko vuče za rukav. Inspicijent! Šta to hoće? Ah, pa da! Šta ćete, postala sam zaboravna što nije čudo kad mi je 70 godina. (Naravno to je samo u „Oluji“). Zaboravila sam da i ja sudjelujem, te nisam ni obratila pažnju da je moj „šlagvort“ već davno pao. Zato, oprostite, moram na pozornicu!

„Oluja“ Prizor iz 4 čina

M. Paraskijević

„Oluja“
prizor iz I. čina
(D. Petrović,
M. Tasić
N. Jovanović,
M. Jojkić)

Elítéltek

Sinkó Ervinnek „Elítéltek” című drámájával kapcsolatban, melyet a közelmúltban mutattak be Zágrebben, vitát rendeztek, a horvátországi Írók Egyesületében. A vitában, mely nemcsak a darabot világította meg hanem sok időszerű problémát is, résztvettek Mladen Skiljan a rendező, Jozsa Horvát, Jakov Szekulity, Ma in Franisevity, Ivan Doncsevity, Danko Angyelkovity, írók, végezetül pedig maga a szerző, Sinkó Ervin is felszólalt.

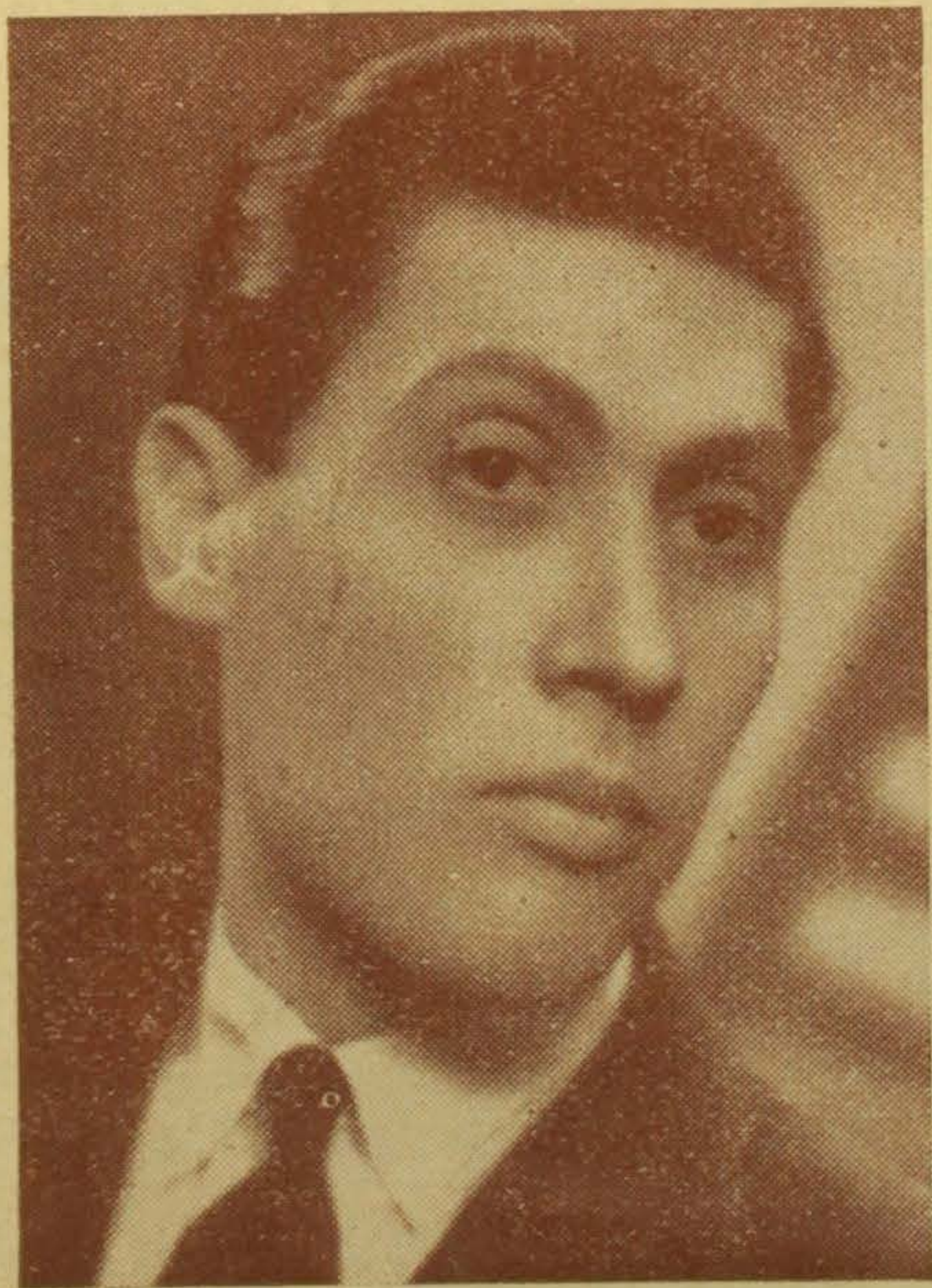
Az alábbiakban részleteket közlünk az elhangzott felszólalásokból.

Mladen Skiljan,
az „Elítéltek” rendezője :

„... Nagy szeretettel dolgoztunk ezen a szövegen. Általánosságban mondhatom, hogy mi szeretünk dolgozni hazai írók munkáin, mert tudatában vagyunk annak, hogy egyedül csak ezen a módon lehetséges kiépíteni a színházi kultúrát.

Ami az „Elítélteket” illeti M. Skiljan megállapította, hogy a darabról nagyon sok vita folyt nem csak a színházban, de a kávéházakban, a klubokban és a sajtóban (rádióban) is.

Ebben a vitában bizonyos vélemények jelentkeztek és alakultak ki. Felvetődtek a következő szavak : „drámai krónika”, „pamflett”, néhol „művészi, vagy művészies pamflettről” és „dramatizált publicistikáról” is beszéltek. Szerintem csodálatos, hogy ezeket olyan drámáról mondják, mely kimondottan *drámai jellegzetességekkel* bír.

Pataki László a darab rendezője

Másrészt nagyon jellegzetes az, hogy hogyan reagál a közönség az előadás tartama alatt bizonyos részeknél, mely szintén csak azt bizonyítja, hogy a műben vannak olyan komplexumok, melyek a közönség számára újak és melyeket szokatlanul élénken élt át.”

Jozsa Horvát,
a horvátországi Írók Egyesületének tiltkára :

„Sinkó Ervinnek majdnem minden publicistikai és szépirodalmi írásában kifejezésre jut az, amit *emberinek* nevezünk. Törekvése, hogy ezt az emberit megerősítse bennünk az emberi viszonyok iránt tanúsított nagy érdeklődése, vágy az emberek közötti minél tartalmasabb és gazdagabb kapcsolatok után, kifejezésre jut ebben a drámában is. Ebben a művében, Sinkó analizál, illetőleg azoknak a helyzeteknek és jelenségeknek a megtagadására készíti, melyeket mi általánosan Informbironak nevezünk. Ebbe a komplexumba arról az állásponttól indult el, amely neki úgy is mint embernek, úgyis mint művésznek a legjobban megfelelt. Ez egy olyan momentum, melyet érdemes megemlíteni, illetőleg kiemelni. Nem szabad szem elől téveszteni azt sem, hogy társadalmi, politikai és kulturéletünk mai harcának minden vonalán azok az emberek akik következetesen védik a szocialista álláspontot, különös jellegzetességű ellenállásra bukkannak, amely egy bizonyos álcázott formában jelentkezik. Ha egy dolog nem támadható meg ideológiai szempontból, akkor jelentkeznek az álcázott kifejezések, mint például : „publicistika és nem dráma” stb., természetesen a dráma „kritikája” mögé bujtatva”.

Marijan Matkovity,
a zágrábi színház igazgatója :

„... Ami Sinkó drámáját az Elítélteket” illeti, azt hiszem nagyon nehéz az ilyen időszerű kérdés felé megtenni az első lépést. Sinkó ezt megtette, összes mai szerzőink közül — gondolom — ő érintette először drámai eszközökkel azt a meglehetősen nyílt témát, mely a színpadot közelebb hozta a valósághoz. Ez pedig alapvető problémája nemcsak a mi, hanem a többi országok színházainak is. A színház csak akkor tölti be feladatát, ha közvetlenül reagál az életjelenség kre, ha közvetlenül oldja meg az időszerű kérdéseket.”

Ivan Doncsevity,
író :

„Nem egyezhetem azzal, hogy Sinkó drámája politikai dráma. Mikor az előadást néztem, egy pillanatig sem gondoltam politikára. Itt, ebben a darabban, a politikai tematika ugyanaz a momentum, mint Shakespearenél például a mitológiai téma.

Sinkó Ervin drámája a Népszínház színpadán

Turi Pál nem azért érdekes, mert élharcosa egy negatív politikának, hanem azért, mert benne látjuk az ember széthullását, a politika pedig csak keret. Ezért nem beszélhetünk itt politikai hanem emberi drámáról. Szó van benne arról az emberről, aki szétesik és arról, ami őt szétbomlasztotta. Abban, amit Sinkó adott, biztonsággal lehet felteni a dráma alkotórészeit és — ami különösen dicséretre méltó — közöttünk Sinkó az első, aki bátran és ilyen mélyen hatolt bele abba a problematikába, mely napjaink lényegét alkotja. Az pedig nyilvánvaló, hogy mindazt, amit erről a drámáról különféle homályos zugokban lehetett hallani, egy bizonyos fajta harcot jelent, melynek az a tendenciája, hogy a dolgot vegyék le a napi-rendről, hogy kisebbség a lényeg jelentőségét, és hogy elzárják az utat melyen haladni akarunk.

„VJESNIK” — 1952 november 14-én.

(P. L.)

R. Kiss Júlia

az „Elítéltek” Máriaja beszél
önmagáról és a darabról . . .

. . . Végre megvalósultak álmaim
s egy nehéz drámai szerepet játszhatok.
— Tehát most boldog vagy?

Nem tudom — feleli szorongva. —
Félek. Nem tudom sikerül-e. Tudod négy
évi ittlétem alatt, úgy éreztem, keveset
is játszottam, de ehhez hozzájárult, hogy
kétízben is hosszabb ideig beteg voltam
és most úgy érzem, nincs elég rutinom.

ELITÉLTEK

Dráma 3 felvonásban

Írta: Sinkó Ervin Rendező: Pataki László

Díszlettervező: De Negri Endre

Személyek:

Mária	Kiss Júlia
Miklós, a bátyja	Godányi Zoltán
Turi Pál	Szabó István
Anna Andrejevna, a felesége	Juhász Anna
Szergej Ivanovics	Sántha Sándor
özv. Balázs Bálintné	Raczkó Ilonka
Pérics Ivó	Szilágyi László
Idősebb nő	Balázs Janka
Börtönőr	Fejes György
Névtelen úr	Forgács József
Az „AVO” emberei	Kunyi Mihály,
	Szabó János, Remete Károly,
	Gyapjas István, Balázs István
Csoportvezető	Vujkov Géza

Ez a szerep bizony még egy kipróbált
erőt is probléma elé állítana. Minden
esetre megpróbálom fiatal tudásom leg-
javát beleadni, hogy ezzel is megkö-
szönjem Pataki László és a színház igaz-
gatóságának belém vetett bizalmát.

— Sokat dolgozol szerepeden?

Sokat. Talán többet, mint amennyit
lehet. Ezt a kislányom és a férjem tudnák
megmondani legjobban, akiktől minden
szabad időmet ellopott ez a szerep. De
most nem ismerem határt. Szeretek ta-
nulni, dolgozni, ha van értelme és most van.

— Hogy tetszik Sinkó drámája?

Tetszik. Nagyon szépen felépített
dráma. Csupa feszültség és szépen ível
felfelé a kulminációig. A magam részéről
különösen a második felvonás nőtt a
szívemhez. Szóval, félek a bemutatótól,
de mégis remélek hiszen sokban segít-
ségemre van a rendező.

— . . . És ennyi elég is erről a
tehetséges fiatal színésznőről és én hi-
szem, hogy akaratereje és önfeláldozó
munkája megfogják nyitni előtte a siker
kapuit és még sok-sok nagy szerepben
láthatjuk őt a magyar dráma színpadán,
ahol minden fiatal tehetség — ki előbb,
ki később érvényesülhet.

Szilágyi László

ALEKSANDAR MARINKOVIĆ

prvak Beogradske Opere - naš stalni gost

Iz razgovora s Acom Marinkovićem, našim stalnim gostom i prvakom Beogradske opere, saznali smo kako rado dolazi u Subotičku sredinu i pomaže izgrađivanju naše Opere. Aca Marinković je pjevač velikih glasovnih mogućnosti, upravo blještavog sjaja sa zavidnim visinama. Pjevao je gotovo na svim našim operama, a doživio je i velike uspjehe u inozemstvu: Krakovu, Varšavi, Poznanju, Pragu, Bratislavi, Milanu itd.

U bogatoj skali svog repertoara, pjevao je gotovo sve najvažnije role tenorskog faha, da napomenemo samo neke: Puccini: „Madam Butterfly“, „La Bohème“, Verdi: „Bal pod maskama“, Mascagni: „Cavaleria“, Gounod: „Faust“ itd.

Također na našim opernim scenama kao i koncertima vanredno uspješno interpretira gotovo sve naše najbolje kompozitore: Hristića, Konjovića, Gotovca, Baranovića itd.

Pored sjajnih partija nastudiranih još prošle sezone s našim opernim ansamblom („Prodana nevjesta“ i „Madam Butterfly“), pored njegovog novog velikog uspjeha na početku sezone u ulozi Sokolovića („Nikola Šubić Zrinski“) nastupiće tokom sezone u čitavom našem opernom repertoaru.

S radošću očekujemo te nove nastupe.

BALETSKI

DIVERTISSEMENT

1. F. Schubert: „Rosamunda“ —
(uvertira)
2. F. Chopin: **Nocturno i Valse
brillante**
3. J. Sibelius: **Valse triste** (Smrt
ranjenika)
4. F. Liszt: **Mađarska rapsodija
br. 2**
5. Ponchielli: **Varijacije** (Ples satova)
iz opere „Giaconda“
6. M. Asić: **Seoska idila**
7. J. Strauss: **Priče iz bečke šume**
8. M. Ravel: **Bolero**

Koreograf:

RADOMIR MILOŠEVIĆ

Dirigent:

MILAN ASIĆ

Scenograf:

Andro De Negri

Sudjeluju:

Anda Arandelović

prima balerina Beogradske
opere k. g.

Radomir Milošević

prvak baleta Subotičke opere

**Solisti i baletski ansambl
Subotičke opere, te učenice
i učenici Baletske škole u
Subotici**

Ansambli »Divertissementa«

Od gore s lijeva na desno: Monika Tikvički, Bojka Krnjajski, Vera Sabolčki, Irena Želinska, Radomir Milošević, Edita Anau, Saša Vojtov, Margita Šujić, Nikola Jovanović, Marija Donat, Ljubica Horvát

Anda Arandelović stalni gost našeg baleta

Arandelović je igračica visokog kvaliteta.

U djetinjstvu je završila baletnu školu Jelene Poljakove, koja sad boravi u Sjevernoj Americi sa svojom trupom. — Zatim odlazi u Pariz kao pitomica države, gdje završava Visoku baletnu školu kod čuvene Preobraženske. Također se usavršavala kod čuvenih pedagoga Kšeniske i Jegorove. Poslije završenih studija stupa u trupu Ane Pavlove, koja se održala i poslije smrti ove genijalne umjetnice, pod rukovodstvom Levitova — njenog impresaria. S tom trupom je gostovala u Brislu, Namiru, Antverpenu, Amsterdamu, Roterdamu, Hagu, Luksemburgu i Marselju. Vraća se u zemlju pred sam rat, gostujući u „Labudovom jezeru“ od P. I. Čajkovskog u ulozi Odete. —

Njena čista i besprekorna tehnika, njeno poznavanje klasičnog baleta stečeno kod svjetskih baletnih imena, pružice nam rijetko uživanje uz nježne zvukove Chopenove muzike i vječno razigranog Straussa.

ANJA I.

P.ima balerina Anda Arandelović

Radost igre...

Koliko radosti!

Balet. Ozarena lica, šareni kostimi. A patike? — sašivene od platna — i to svojeručno. Srce puno, spremno da svaku riječ proguta. Ono je željno igre. Istinske igre koja nešto kaže...

Ali kako savladati korake? Bole mišići a tijelo se teško kreće. Ne! ne smije se stati. Još jedan plié... još, još... pas de chat... ala je loš changement kaže maestro. A noge? Noge bole. Listovi su vatra. Dalje — igrati vatrenog Ravella, suptilnog Chopena, igrati Straussa. — Ne! Noge ne smiju da bole.

Ruke moraju da opisuju ono što srce kaže. A čini se da srce ima mnogo da kaže — samo su ruke još nevješte. AKO! Iskreno se zalažu. Iskren pokušaj uvijek živi.

Koliko radosti! Uspjele su da opišu ono... Al' kaplje znoj sa čela. Ta danas se toliko puta probalo. Ta svaki je nerv igrao. — A zatim? Zatim će doći — publika!? — Publika! Ona možda i ne zna da će ti, mala balerino, još više znoj kapati sa čela.

Radost. Ah!... Tijelo je u groznici. I uvijek je u groznici pred publikom. Još malo i zastor pada. A sutra? I sutra opet ista radost.

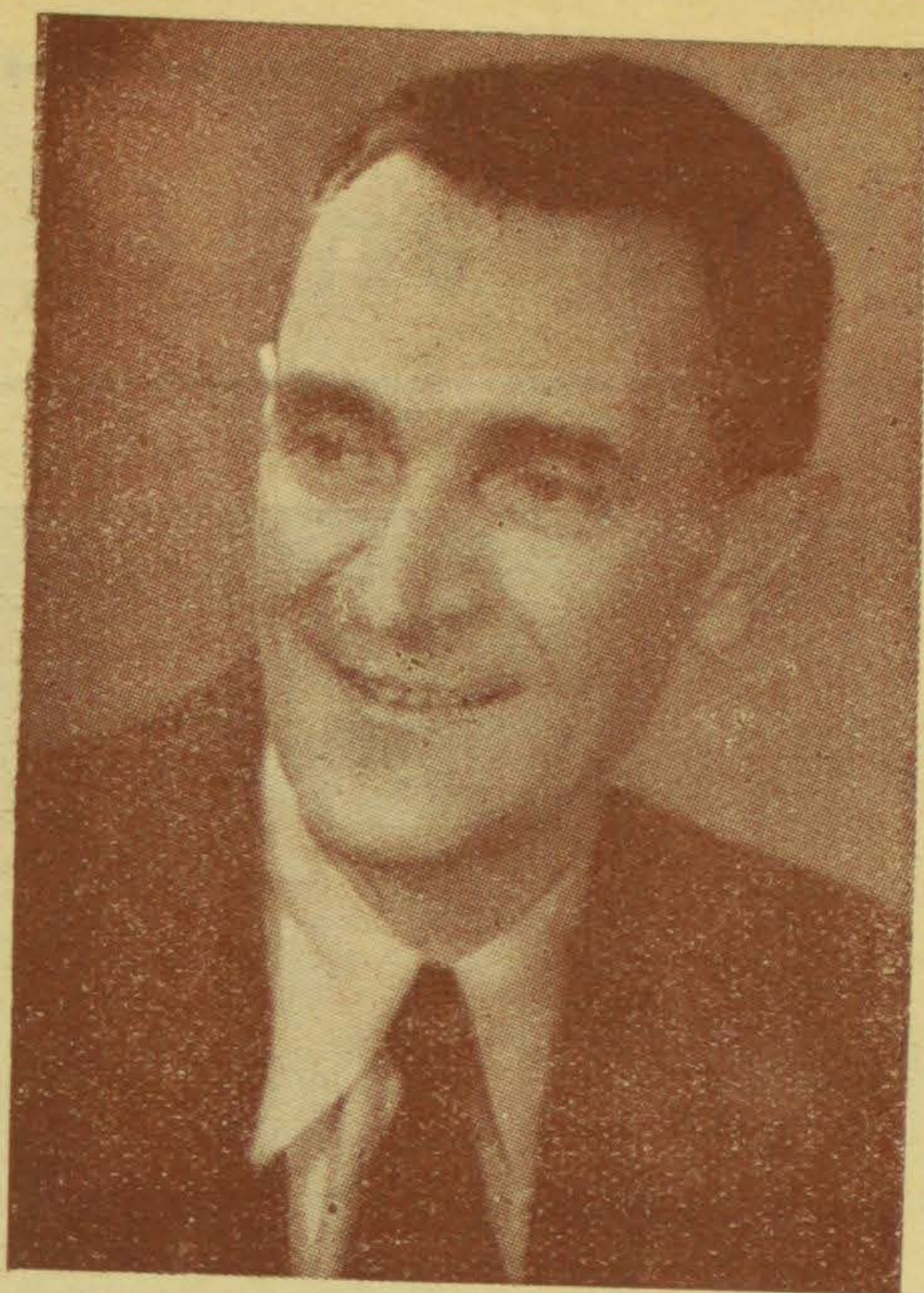
Anja I.

A „Nemzet napszámosainak“

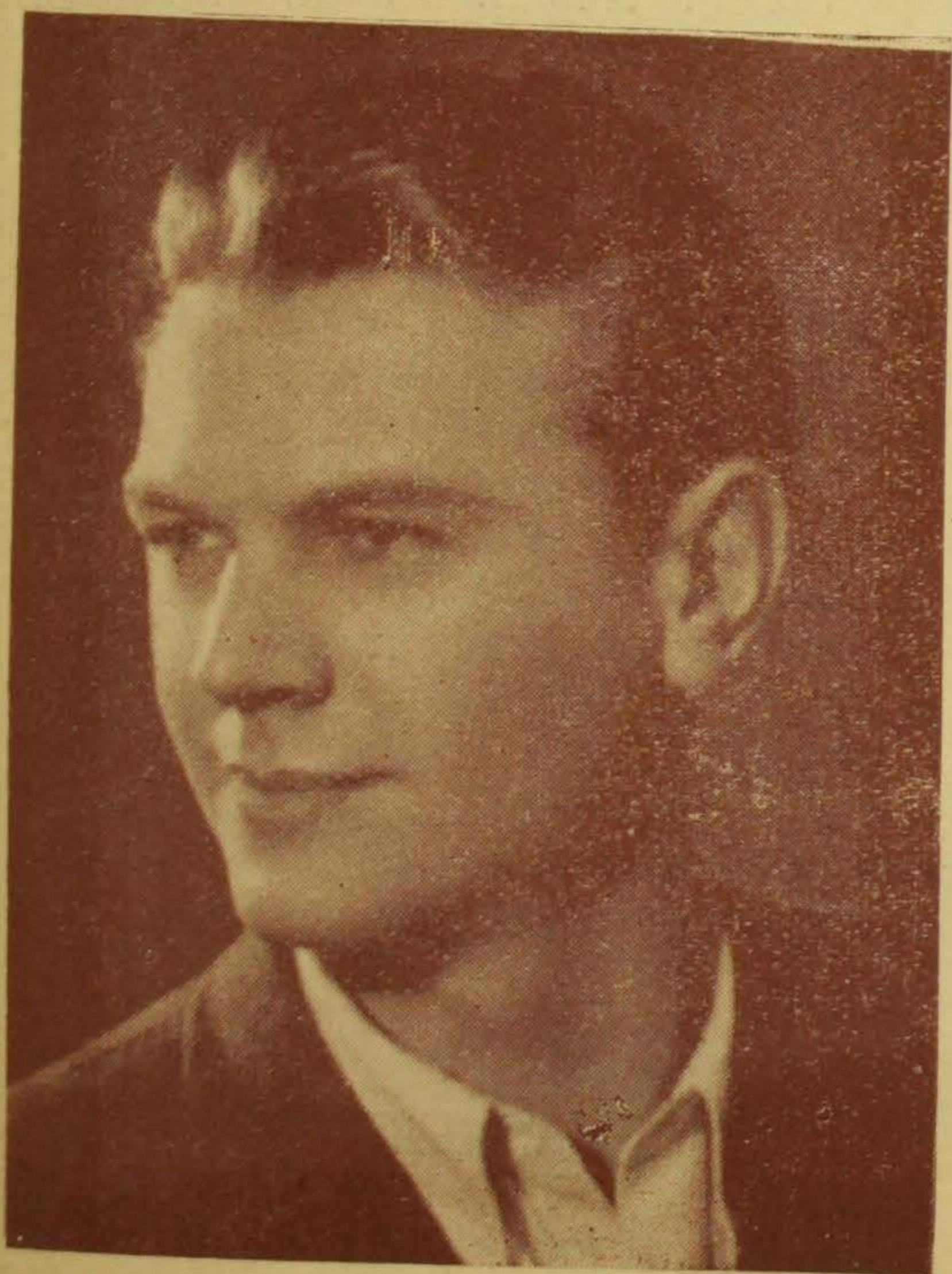
Nagy Pistája: Versegi József

... Hát igen, én is a „nemzet napszámosai“ közül való vagyok, mégpedig az a bizonyos Nagy Pista, akinek jókedvű vándor szívéen és játékán kívül még csak egy nagyon kedves emléke, egy régi kopott kabátja volt, amitől azonban egyik jópajtásával való fogadás elvesztésével fájó szívvel meg kellett válnia.

Nagy Pista szerepében egy szép és reálisan megható alakítást kell megelevenítenem s azt hiszem, vagyis úgy akarom, hogy ez valóban sikerüljön. Maga a színmű nekem nagyon tetszik s nemcsak tartalmas és változatos felépítésénél fogva, de a fiatal magyar színjátszás úttörőinek öröm és bánat közt vergődő, nyomorgó romantikus világáért is. Ez a világ korszerű képeivel és hangulatával hiszem, hogy kedves és szép emléke lesz nemcsak a mi közönségünknek, hanem nekünk is, akik e világot a krónikás emlékeiből visszavarázsoljuk és mozgatjuk.

Mamuzsich István, rendező

„A NEMZET NAPSZÁMOSAI“

Színjáték 3 felvonásban (előjátékkal és 6 képben)

Vas Gereben hasoncímű regényéből
írta: **Mamuzsich István**

Rendező: **Mamuzsich István**

Diszlettervező: **Magyar Zoltán**

SZEMÉLYEK:

Rektorprofesszor,	Mamuzsich István
Szenior öreg diák)	Forgács József
Csokonai Mihály,	Godányi Zoltán
Széki Balázs,	Gyapjas István
Udvarhelyi Miklós,	Virágh Mihály
Nagy Pista,	Versey József
Jószágigazgató,	Fejes György
Pusztai Péter,	Szabó János
Pnsztainé,	M. Pálfi Margit
Megyeri (Stand) Károly	Czehe Gusztáv
Dr. Sándorffy Sándor,	Vujkov Géza
Keszi Balázs,	Balázs István
Sallay, jegyző	Remete Károly
Kecsmeregi Ödön,	Kunyi Mihály
János,	Szilágyi László
Béreslány,	K. Szkala Jolán
Öreg parasztgazda	* * *
Kocsis	Szabó István
Kofaasszony	Juhász Anna
Rév-komáromi fogadósgazda	* * *
I színésznő	Kiss Júlia
II „	Cathry Nelly
III „	Fazekas Márta

Színészek, színésznők Váradon. Színészek, színésznők Kecsmeregi társulatánál.

Huszonnégy piros rózsa

Virág Mihály a darab rendezője

A vígjátéki műfaj mindig hálás feladat a színházak színpadán, úgy a közönség, mint a színművészek szempontjából. Mert valljuk be, hogy az eleven, könnyed, fordulatos játékot nemcsak a közönség kedveli és élvezi, de magát a játékot létrehozó színészek is, s ezt azzal hálálják meg, hogy igazi jókedvvel élnek a szerepben, átélve az életből mindazt, amit valójában talán mindannyian gondoltunk és éreztünk magunkban, ha visszatérünk fiatal házaseszeink első éveibe. Innen fakadt, ezekből az évekből nőtt és nyílt ki az a huszonnégy piros rózsaszál is, amely a mi játékunk kedves, szellemes és kissé romantikus légkörű környezetét megeleveníti.

A férj és a feleség, a csak néhány éves együttlét alatt, mintha belefásultak volna a nagyvárosi hétköznapiok lázas ütemébe s úgy az egyik, mint a másik valami új élményre, valami titkos kalandra vágyik. Nem kell azonban sokáig várniok, mert megjön a véletlen alkalom: egy téves telefon kapcsolás, egy szép asszony vonzó személye, a férj zseniális ötlete s máris az asztalon terem az a gyönyörű rózsacsokor, mely egy óvatlan pillanatban a feleség kezébe kerül. Persze, ő azt hiszi, hogy a rózsák s a benne elrejtett titkos vallomás neki szól és... Itt van tehát az új élmény, az ismeretlen valami és megindul a házaseslet nagy bonyodalma, melyből a ház barátja s a szobalány sem marad ki. Így tehát a félreértések, az alaptalan gyanakvás, a féltékenység s a szerelem, valamint a feleszmélés s a kibékülés tragikomikumának kedves és szórakoztató játéka lesz a „Huszonnégy piros rózsa“.

HUSZONNÉGY PIROS RÓZSA

Vígjáték 3 felvonásban

Irta: Aldo Benedetti

Fordította: Herceg János

Rendező: Virág Mihály

Díszlettervező: A. De Negri

SZEREPLŐK:

Alberto Veranni, mérnök	Szilágyi László
Marina a felesége	Ferenczi Ibi
Tomaso Savelli, ügyvéd	Fejes György
Rosina, szobalány	K. Szkala Jolán

Ügyelő: Sulyok Tibor

Súgó: Eibensütz Rózsi

Ferenczi Ibi (Marina) a feleség szerepét játsza

Szilágyi László (Alberto) a férjet alakítja

Fejes György
lesz a ház barátja (Tomaso)

Szkalá Jolán (Rosina) a szobalány szerepét játsza

Három a kislány

klasszikus nagy
operett
Schubert Ferenc
zenéje alapján

SCHUBERT FERENC (1797—1828) zeneszerző — a romantikus zenei iskola egyik főképviselője — a modern dal megteremtője. Megszámlálhatatlan és minden fajtájú zenei alkotásai közül legismertebb még ma is körülbelül 600 dala.

A „Három a kis lány“ klasszikus nagy operett librettóját sokkal később, Schubert halála után írta egy leleményes librettóíró, s arra Schubert eredeti zenéjét alkalmazta a plakátokon feltüntetett „zeneszerző“, akik ma már bizonyára elmerültek volna az ismeretlenség tengerében, ha nem Schubert zenéje lenne az előadásra kerülő operett lényege, alapja és mindene. A szomorú mindebben az, hogy Schubert a zseniális alkotó a leg-

nagyobb nyomorban élt és halt meg, míg a „leleményesek“ — mint az már máskor és általában megtörtént — a tantiémek millióit szedték össze a „Három a kis lány“ előadásai után...

A „Három a kis lány“ előadói a legszínpompásabb csokrot nyújtják át a közönségnek Schubert Ferenc legjobb dalaiból, melyek mindig üde és eleven varázsukkal, nem csak a letűnt romantikus világban, de még ma is a nagy tömegek szívéhez szólnak. U. L.

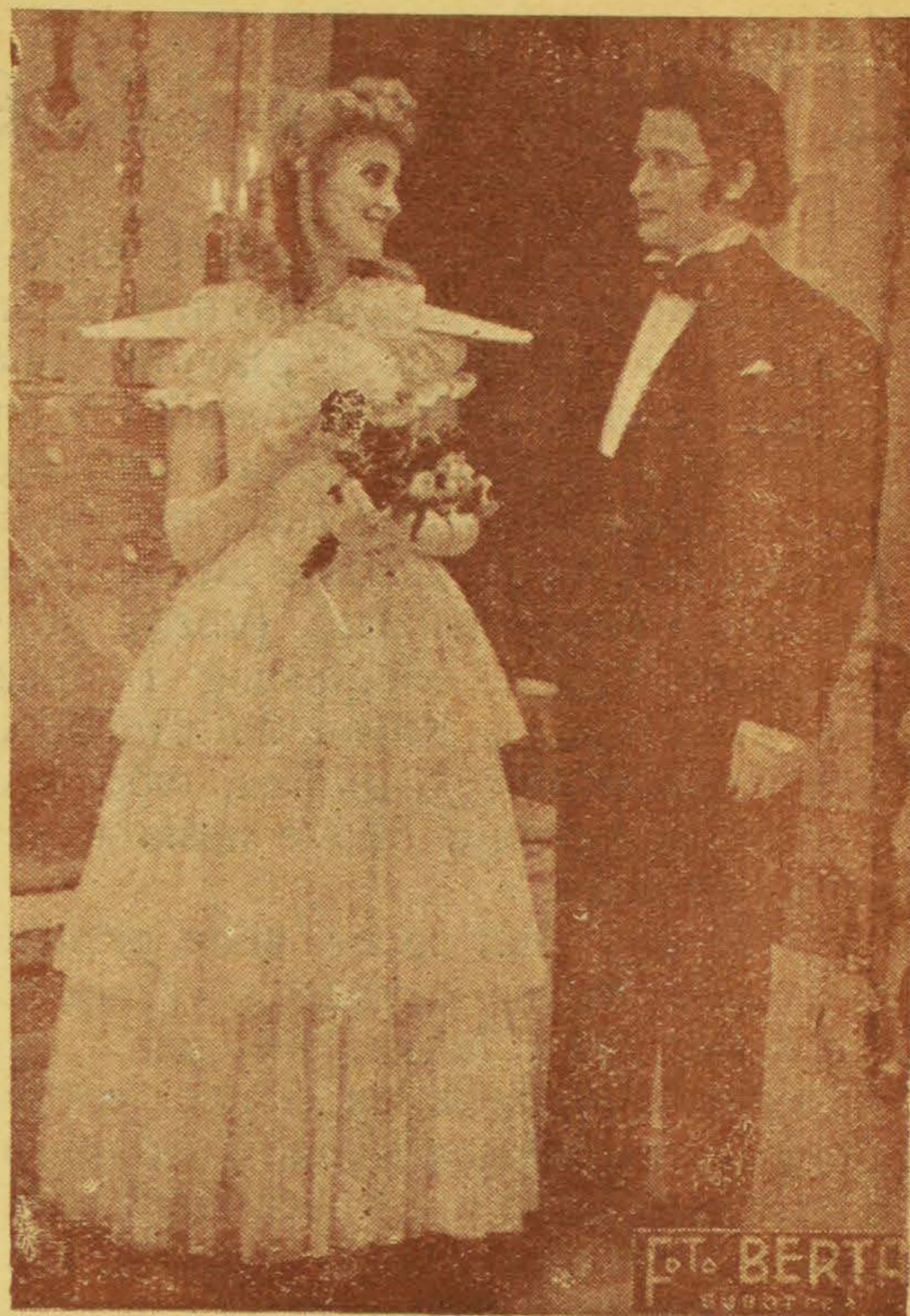
Bodrogi Lajos (Schubert)

Bermel Miklós karmester

Raczkó Ilonka (Grisi)
és Margetics Dragutin (Schuber báró)

Petz Marika (Médy)
és Bodrogi Lajos (Schubert)

Három a
kislány:

Jelenet a
harmadik
felvonásból

Snimci u ovom
broju

FOTO BERTA

készítette
e szám felvételeit

Povodom izvedbe Winnetou-a

Veći dio naše mladeži čitao je „Winnetoua“. Kome od nas nije poznata hrabrost i plemenitost glavnih junaka ovog putopisa: Old Shatterhanda i Winnetoua. Pa, dok mladež, čitajući ovo djelo, živi u mašti sa svojim junacima, bori se s njima za pravdu, osuđuje zločin, žigoše opaćinu i lovce na zlato, prezire pokvarenjaštvo Tangua, zloglasnog i opakog poglavice plemena Kiowa, dotle mi odrasli, čak i nakon mnogo godina, rado osvježavamo u sjećanju likove naših nekadašnjih ljubimaca.

Mnogi ljudi se ne stide priznati, i pohvaliti, da su nekada s veseljem čitali retke Karla Maya, pa nam i danas koji puta dođe želja, da čitajući ponovno osvježimo naše uspomene iz djetinstva. I mi smo se igrali Indijanaca, kitili guščjim perjem, sazivali „ratno vijeće“, sjedali oko vatre prekrštenih nogu i prepuštali se igri, sretni i zadovoljni.

Mi dakle, koji smo čitali „Winnetoua“, imat ćemo priliku, da vidimo likove naše mašte, naših miljenih junaka iz ovog putopisa — na sceni našeg kazališta. Događaji nam se ređaju kao bajka, koja nas vodi na divlji zapad, prostranu savanu i ravnice tajanstvene i divlje prerije.

Old Shatterhand, bijelac, došao je u Ameriku tražeći posla. Tako se našao u St. Louisu, gdje se upoznaje s puškarcem Mr. Henryem. U početku Old Shatterhand podučava djecu, ali nije bio zadovoljan tim zvanjem. On je već tada odlično baratao s puškom, izvrsno jahao i posjedovao željeznu šaku, pa mu je najveća želja bila da ode na divlji zapad. U tome mu pomogne puškar Henry, koji ga je zavolio kao vlastitog sina. On ga je otpremio u svojstvu mjernika za izgradnju željeznice na divlji zapad. Kako su unatoč svih lijepih osobina smatrali Old Shatterhanda „greenhornom“ (zelenišem), preporučio ga je Henry iskusnom i slavnom lovcu Samu Hawkensu, odličnom poznavatelju prerije, da mu bude zaštitnikom i vodičem. Tako je Old, došao na zapad, dobio priliku da stekne nove pri-

Rudolf Opolski, redatelj „Winnetou-a“

jatelje u borbi protiv zločinaca i ostalih neprijatelja. Tako se našao i s Winnetouom, mladim poglavicom plemena Apaša, svojim kasnijim pobratimom i nerazdruživim prijateljem.

U izvodjenju ove predstave učestvovati će naš baletni ansambl na čelu sa šefom baleta Radomirom Miloševićem. Muziku za pjevačke i plesne točke komponira Milan Asić.

Želja nam je, da pružajući mladeži i odraslim ovo scensko ostvarenje, postignemo onaj cilj, kojim smo se rukovodili: dati omladini uz razonodu i zabavu također i korisnu pouku, kako treba ljubiti svoju domovinu i svoj narod, kako treba braniti svoju slobodu i boriti se protiv prevare, opaćina i podlosti. Nije sreća u zlatu i bogatstvu, nego u poštenom radu, a svjetao i pošten obraz najljepši su ures čovjeka.

WINNETOU

Putopis KARLA MAYA

Dramatizirao u 7 slika Branko Špoljar

Redatelj: Rudolf Opolski

Asistent redatelja: Antun Kujavec

Inscenacija: Mađar Zoltan

L I C A :

Cl Shatterhand	Rudolf Opolsky
Winetou	Josip Bajić Dragan Petrović
Čuna, poglavica plemena Apasa, otac Winetoua	Mihajlo Jančikin
Niči, njegova kćerka	Giza Katančić
Kih-Petra, učitelj plemena Apasa, bijelac	Saša Vojtov
Sa Hawkens	Geza Kopunović
Tigua, poglavica plemena Iowa	Žarko Velicki
M Henry, puškar	Petar Vrt praški
M Bancrost, inžinjer	Vaso Zorkić
Rler	Marko Tasić
I Mjernik	Ljubomir Teodorović
II Mjernik	Nikola Jovanović

Radnja se događa u preriji divljeg zapada.
Injanci, radnici, narod. U izvedbi učestvuje
baletni ansambl na čelu sa šefom baleta
Radomirom Miloševićem.
Koreograf: Radimir Milošević
Scenska muzika: Milan Asić

konstrukciju naležu drvene potpatosnice a na njima dvostruki pod.

Ona se okreće na 20 točkova i na centralnoj osovini. Pogon se vrši električnim putem, a okretanje se može vršiti u oba smjera. Pod ima i tri propadališta (ferzanka)

Blagodareći velikoj ljubavi prema pozorištu i pozorišnoj umjetnosti Sreski savez zemljoradničkih zadruga u Subotici, dodijelio je novčanu pomoć u iznosu od 1,000.000 dinara i baš zahvaljujući toj pomoći, mi smo uspjeli da izgradimo kružnu pozornicu, prvu u Vojvodini.

I tu priliku koristimo, da se u ime cijelog kolektiva Narodnog pozorišta javno zahvalimo za veliku uslugu, koju nam je učinio Savez zemljoradničkih zadruga u Subotici

Izgradnja je trajala od početka juna do sredine septembra, a u njoj su učestvovali u velikom broju i članovi pozorišta.

A. De Negri

De Negri Andrija, scenograf našeg pozorišta i konstruktor kružne pozornice

KRUŽNA

POZORNICA

Izgradnji kružne pozornice, pristupilo se uglavnom iz dva razloga. Prvo da bi se olakšao rad našoj tehničkoj službi, koja vrši promjenu dekora za vrijeme pauza, i drugo da bi omogućili redateljima šire mogućnosti prilikom režiranja. A u oba slučaja konačni cilj je bio da se našoj pozorišnoj publici smanji vrijeme pauza i otvorenim okretanjem pozornice više dočara zbivanje na sceni.

Okretanje dekoracije primijenjeno je već kod svih novih komada s više slika, najuspješnije kod „Zle žene“ gdje se sve tri slike nalaze već unaprijed ostavljene, a slobodno okretanje je jedino primijenjeno dosad u komadu „Vange“.

Čitava ova konstrukcija je jedan veliki kružni pod, kod nas prečnika 12 metara, koji kao osnovu ima 10 radijalno ostavljenih čeličnih nosača, koji su međusobno ukrućeni. Na samu čeličnu

POZORIŠNE VIJESTI — SZÍNHÁZI HÍREK

Učešće članova Narodnog pozorišta u proslavi Dana JNA

U zajednici s društvenim organizacijama i članovi Narodnog pozorišta izašli su na dan 21. XII. 1952 god. na granicu, u posjetu graničarima. Članovi Narodnog pozorišta su za ovu priliku spremili kratak program, koji je prikazan graničarima. Na razglasnoj stanici u Subotici data je emisija recitacija s prigodnom tematikom.

Direktor Opere Milan Asić održao je predavanje u Klubu JNA za oficire i podoficire JNA s temom: „Historijski razvoj Jugoslovenske muzike“.

U Narodnom pozorištu priređena je svečana akademija u čast dana JNA na kojoj su sudjelovali solisti, orkestar i članovi drame Narodnog pozorišta.

Takoder je priređen popularni koncert za borce JNA uz učestvovanje solista, hora i orkestra naše Opere.

Na sam dan JNA 22. XII. prikazan je pozorišni komad „Zla žena“ od J. Sterije Popovića za borce JNA.

*

Čitav ansambl naše Opere priredio je 25. XII. o. g. vrlo uspješan „Popularni koncert“ za radni kolektiv „Partizan“. Dirigirali su: Milan Asić, Borivoj Pašćan i Mikloš Bermal.

*

Nakon „Popularnog koncerta“ radni kolektiv tvornice bicikla „Partizan“ otkupio je i prvu opernu predstavu „Nikola Šubić Zrinski“.

*

Ansambl Hrvatske drame gostovao je krajem mjeseca novembra 1952. god. u Bačkoj Topoli sa „Zlom ženom“ od J. St. Popovića u režiji Milana Tutorova.

*

Na inicijativu pododbora Udruženja dramskih umetnika NRS u Subotici, priređena je popularna priredba za đake VII. Osmogodišnje škole u Subotici u kojoj su učestvovali članovi Hrvatske drame i Opere. Đacima je umjesto ulaznice dat po jedan primjerak pozorišnog lista: „Naša pozornica“, da se na taj način još više upoznaju i zbliže sa svojim pozorištem i postanu njegova vjerna publika.

*

Poznati umjetnik i pjevački pedagog iz Novog Sada Rudolf Ertl preuzeo je režiju Verdijeve opere „Traviata“ na našoj sceni.

*

Olga Mandić-Nadž, mlada članica Hrvatske drame, nakon uspješno završenog probnog snimanja u ateljeima „Bosna filma“ u Sarajevu, dobila je angažman za film „Hanka“, u kojem će igrati naslovnu ulogu.

A magyar dráma tagjainak Népszínházon kívüli munkája

Kunyí Mihály a szuboticei KUD Proleter fiatal műkedvelő gárdájának körében az idei szezonban már a második rendezési munkáján fáradozik. Első rendezése a Sári bíró volt, amely helyben és vidéken mindössze nyolcszor került színpadra sikeres előadással.

A második, az ez év december végére készülő darab Molnár Ferenc Doktor úr című vígjátéka lesz, amely előreláthatólag szintén kedvelt műsorszám lesz a Proleter lelkes fiataljainak színpadán.

A Pál utcai fiúk bemutatója

Nagysikerű bemutató előadás volt nemrégiben a Népkör színpadán. Quasimodo Braun István színre alkalmazta Molnár Ferenc ifjúsági regényét, a Pál utcai fiúkat, amely Garay Béla rendezésében december elején került színre. A darab szerepeit a helybeli Tanítóképző és a Főgimnázium magyarnyelvű diákjai alakították szép sikerrel. Nemeček Ernő szerepében a tehetséges Deutsch Jutka lépett fel és könnyeztette meg játékaival a közönséget, míg az Anya szerepét Martinz Karola a Népkör színjászó együttesének tagja oldotta meg egyszerű eszközökkel. A stílusos díszleteket Égető Sándor tervezte és festette.

*

Petz Marika, Németh Rudolf és Bodrogi Lajos december 14-én Bajmokon vendégszerepeltek. Népszerű hangverseny keretében Klasszikus operett részleteket és dalokat adtak elő nagy sikerrel.

*

Pataki László, a magyar dráma rendezője, már hosszabb idő óta a topolyai járási Népszínházban is rendez.

Legutóbb, A. Benedetti „24 vörös rózsa“ című vígjátékát rendezte meg elismert sikerrel.

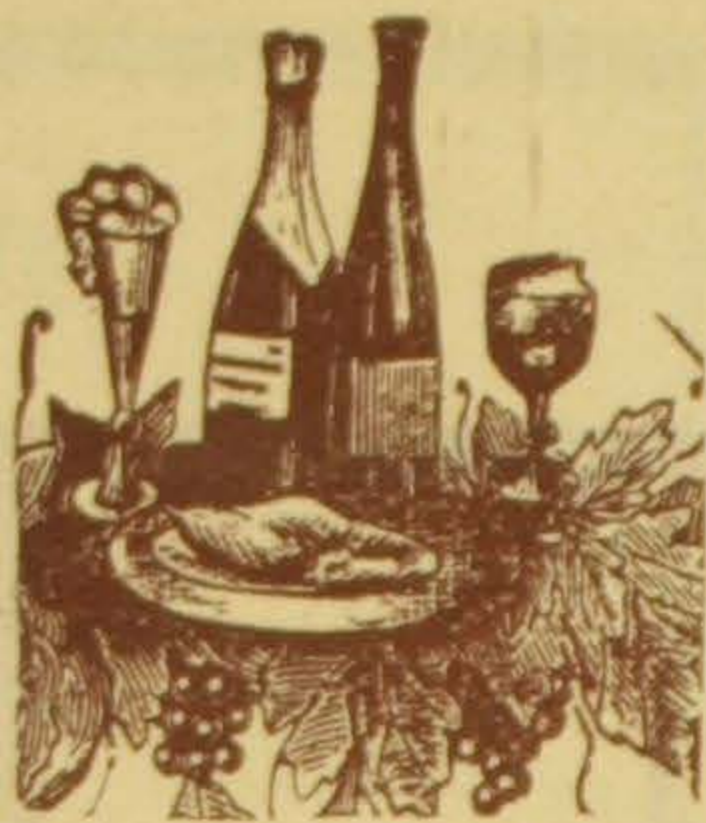
Jelenleg Szigligeti-Móricz „Csikósá“ dolgozik, amely a közeljövőben kerül majd a topolyai közönség elé.

*

Fodor László „Érettségi“ című háromfelvonásos színjátékát mutatta be a Népkör színjászó együttese Deutsch József rendezésében. A darabot nagy tetszéssel fogadta a közönség.

*

A népkör gyermekszínházának nagysikerű bemutatója volt december hó elején. Lévy Endre fordításában került színre, Mladen Sirola a HÁROM KISLÁNY című gyermekdarab, amely Lévy Anna ügyes rendezésében megérdemelt sikert aratott.

GRADSKO
UGOSTITELJSKO
PREDUZEĆE

„SPARTAK”

Pružā svim svojim gostima prijatnost u svome restoranu, gde se mogu uvek dobiti sva alkoholna pića i prvoklasno pripravljena jela, kao i na ražnju pečeni čevapčići i ražnjići

Svira odlična narodna muzika!

Posetite naše lokale:
poslastičarnica „DUBRAVKA“
i bife „DVA GOLA“

CENE UMERENE!
POSLUGA BRZA!

GR. UGOST. PREDUZEĆE
„SPARTAK”
SUBOTICA
Telefon: 14-20

M L I N O V I :

„Snop“	Subotica
„Bačka“	Subotica
„Žito“	Subotica
„Otkos“	Subotica
„Žetva“	Subotica
„Rukovet“	Tavankut
„Brašno“	Bajmok
„Klas“	Žednik

čestitaju i žele

srećnu 1953 godinu

svojim pomeljarima i
poslovnim prijateljima!

Snímajte
se i Vi
kod

F
O
T
O

SUBOTICA
Zrinjski trg 2
(biv. Rudićeva)

BERTA

„ISHRANA“
SUBOTICA

**Preduzeće za promet poljoprivrednim
proizvodima**

♦♦♦♦

Telefon: Direktor 17-88
„ Komerčijalno . 19-24
„ Računovodstvo 23-65

Snabdeva svoje potrošače:

*povrćem, voćem,
mlečnim proizvodima,
mlinskim
prerađevinama i. t. d.
po umerenim cenama*

Svojim čitaocima,
saradnicima i oglašivačima želi
SRETNU NOVU 1953 GODINU
Uredništvo lista

Olvasóinknak,
munkatársainknak és hirdető-
inknek Boldog Újévet kívánunk
a Szerkesztőség

U prodavnicama

„SUBOTIČKOG MAGAZIN“-a

SUBOTICA

pruža Vam se prilika da sa
lagera u potpunom asorti-
manu podmirite svoje po-
trebe u robi:

**tekstil, tekstilna galanterija,
kožna galanterija,
obuća, koža i parfimerija**

Robu poslužujemo
uz gotovinu ili na kratkoročni kredit
od 1 godine uz povoljne cene

SVOJIM POTROŠAČIMA
ŽELIMO SRETNU NOVU

1953 GODINU

GRAĐANI SUBOTICE

*U našim prodavnicama
bićete uvek dobro i jeftino*

*posluženi
kvalitetnim
proizvodima*

Svojim potrošačima
i svim građanima
grada Subotice želi
**SRETNU NOVU
1953 GODINU**

*Kolektiv FABRIKE KONZERVI
I SUHOMESNATIH PROIZV. „29 NOVEMBAR“*

FABRIKA KONZERVI »VOJVODINA«

SUBOTICA

TELEFONI 10-16 i 21-51

*PROIZVODI NENADMAŠIV KVALITET KONZERVI
VOĆA i POVRĆA PAKOVANE U RAZNIM
VELIČINAMA PO ŽELJI POTROŠAČA*

Trgovačko preduzeće na veliko i malo. Ne zaboravite
pokriti Vaše potrebe u voćnim i povrćnim kon-
zervama, kod naše fabrike, jer su naši proizvodi
poznati kao najbolji kod nas i u inostranstvu

Potrošači kupujte naše proizvode i uverite se o kvalitetu istih

**Posetite našu novu otvorenu prodavnicu Trg slobode br. 1
(Nićina palata) gde ćete biti usluženi sa svim našim
proizvodima i po niskim cenama**

Radne majke!

Svoju školsku decu
od 6-14 godina mo-
žete smestiti u đać-
ko obdanište

„Mali đak“, Matije Gupca ul. 31

gde će vam deca pod stručnim nadzorom
mirno svršavati svoje školske zadatke uz
dobru hranu, dok se vi nalazite na radu.

Dalnja uputstva možete dobiti kod UPRAVE

Telefon broj 17-27

Dolgozó anyák!

Iskolába járó gyermekeiket 6—14
éves korig biztonságba helyezhetik
a „Diák Napozó Otthon“-ban,
Matije Gubca 31., ahol szakszerű
felügyelet mellett, bőséges élel-
mezéssel második otthont találnak

Bővebb felvilágosítást ad az Igazgatóság

Telefon 17-27

Za vrijeme odmora posjetite

pozorišni bife

u vestibulu

A szünetben látogassa meg

büfféket

az előcsarnokban

ŽITOPROMET

PREDUZEĆE ZA PROMET ŽITARICAMA

SUBOTICA — TELEFONI 15-69, 13-65

želi Srećnu Novu 1953 godinu

Proizvođačima, korisnicima
i poslovnim prijateljima

Svim svojim
potrošačima
i poslovnim
prijateljima
želi

SREĆNU NOVU
1953 GODINU

Gradsko trg. preduzeće

„OGREV“

SUBOTICA

Telefon 12-25

TVORNICA NAMEŠTAJA

„**BUDUĆNOSTI**“

SUBOTICA, Kosovo Polje broj 4

**Ako želite imati ukusan i dobro
izrađen nameštaj u svome sta-
nu obratite se na nas i bićete
potpuno zadovoljni**

Telefoni: Komerc. odelenje 13-68

Direktor i pogon 10-77

1-og januara 1953 godine

otvaramo novu prodavnicu

u ALJABINOVOJ ul. 10

FABRIKA BICIKLA »PARTIZAN«

SUBOTICA

Delovi:

Prednja osovina
 Prednjaglavčina
 Prednja viljuška
 Upravljač
 Obruč
 Blatobran
 Zvonce
 Veliki lančani
 zupčanik sa
 obrtnom vi-
 ljuškom
 Pedali Sedlo
 Pumpa Držać pumpe
 Zadnje glavčine
 Delovi zadnje
 glavčine Mali zupčanik
 lanca Nosač paketa
 Štikaljke itd.

PROIZVODI
 KOMPLETNE
 BICIKLE
 RAZNIH
 TIPOVA:

MUŠKE

„Partizan“
 „Extra“
 „Luxus“
 „Superior“
 „FBP-101“

ŽENSKE

„Partizanka“
 „Extra“
 „Luxus“

GYÁRT
 KÜLÖNBÖZŐ
 TIPUSU

KOMPLET KE
 RÉKPÁROKAT:

FÉRFI

„Partizán“
 „Extra“
 „Luxus“
 „Superior“
 „FBP-101“

NŐI

„Partizánka“
 „Extra“
 „Luxus“

Alkatrészek:

Első tengely
 Első agy
 Első villa
 Kormány
 Abroncs
 Sárvédő
 Csengő
 Nagy lanckerék
 hajtókarokkal
 Pedálok
 Ülés

Pumpa Pumpatartó Hátsó agy
 (torpedó) Torpedó alkatrészek
 Kis fogaskerék Láncvédő Cso-
 magtartó Madrágszorító stb.

FABRIKA BICIKLA

»PARTIZAN«

SUBOTICA — Poštanski lah 89

Telefon: Direktor 18-18
 Komercijal. 15-49
 Knjigovod. 17-43
 Evidencija 15-50

Telegram: Bicikla-Subotica
 Radno vreme od 6—14 čas.

Tekući račun: Narodna banka filijala
 Subotica, broj 320-361.010

KERÉKPÁRGYÁR

»PARTIZÁN«

SZUBOTICA — Postafiók 89

Telofon: Igazgató 18-18
 Keresk. o. 15-49
 Könyvelős. 17-43
 Nyilvánt. 15-50

Táviratcim: Bicikla-Szubotica
 Munkaidő: 6—14 óráig

Folyószámla: Narodna banka, szubotical
 fiók 320-361.010